

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 19.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Három közbeszólás.

Budapest, április 28.

(A. K.) Széll Kálmán miniszterelnök tegnapi beszéde uralkodott ma is a képviselőház hangulatán. Egyfelől az ülésteremből kiszorított minden érdeklődést a ma hallott beszédek iránt; másfelől elénlké tette a folyókat, melyeken ma is csak erről folyt a szó. Nem is azért térünk vissza még egyszer rá, hogy annak tükrében mutassuk meg a szituáció újabb oldalait, — hanem visszatérünk azért, hogy a közbeszólások tükrében vizsgáljuk e beszéd mesteri koncepcióját. Mert mit jelentenek a közbeszólások, különösen, ha oly sürűn és oly szenvedélyesen hangzanak, mint tegnap? Vagy azt, hogy a szónok vágása talált; vagy azt, hogy fedetlenül hagyta magát. Hogy e két kategória közül melyikbe tartoztak a tegnapi közbeszólások, — kutatni felesleges. Hisz még a legbőszültebb közbeszólások is csak arra szolgáltak, hogy a Széll Kálmán pozícióját erősítsék. Vegyük csak ki hármát ezek közül s állítsuk egymás mellé sorrend szerint.

A legszűkebb közbeszólások egyike volt a Beöthy Ákosé; az, amelynek percekig tapsolt az egész balmező. S mit tartalmazott e közbeszólás? E régóta ismert, de már négy év óta nem hallott szót: *pártabszolutizmus!*

Hogy miként szaladt ki Beöthy Ákos ajkán e szó, — nem tudjuk s nem keressük. Csak azt tartjuk bizonyosnak, hogy ha a nagy zaj miatt a jobboldalon nem értették volna félre s nem vélték volna sértést lapangani benne, homéri kacajban törték volna ki felette. De hogy a balmező, mely jól értette a Beöthy Ákos közbeszólását, miért tapsolt tüntetőn percekig, annak már megvolt a maga értelme és oka. Mert mit nem adna az ellenzék, mely az obstrukciónak oly mé-

reteket adott, minőket talán maga sem akart, ha vele szemben csakugyan a *pártabszolutizmus* állana? Mit nem adna, ha ravaszul kiszelt piszkálásaira, sértegetéseire és provokációira csakugyan olyan feleletek érkeztek volna, melyekre valóban ráillettek volna az obstrukció szólamainak sablonjai! Hisz az ellenzék, mely eleinte csak ürügyeket keresett az obstrukcióra, most már odajutott, hogy *igazolást kell keresnie*. Igazolást minden áron és minden módon! „Egy országot egy — igazolásért!” — ez most náluk a jelszó. S mohón kapnak minden után, ami „igazolásnak” látszik, ha valójában nem is az. Így ragadták meg azt a szót, mely a Beöthy Ákos száján kiszaladt, midőn odakiáltotta a miniszterelnök és a többség felé: „pártabszolutizmus!” — Percekig tombolt és tapsolt az egész ellenzék, hogy legalább míg a taps tart, a keresve-keresett „igazolás” mámoros gyönyörét élvezhesse! — Mert ha csakugyan „pártabszolutizmus” az, ami velük szemben áll, akkor joggal obstruálnak ismét és joggal kergetik az országot az ex-lexbe. Ezért voltak oly végtelen hálásak Beöthy Ákos iránt, kinek volt bátorsága e szót kimondani. De bármily hálásak voltak is, nem voltak következetesek!

Mert alighogy Széll Kálmán miniszterelnök tulesett beszédének polemikus részén s alig tért rá a szituáció festésének arra az oldalára, melyből a saját személyét sem hagyhatta ki, — azonnal kiderült, hogy miből áll az a pártabszolutizmus, ami a Széll-regime alatt szembenáll az obstrukcióval. S mi volt az a közbeszólás, mely ekkor, a tényeknek és az igazságoknak kényszere alatt, kiáltott az ellenzék ajkairól? — Csaknem szájról-szájra járt, s a *Kossuth Ferenc* ajkáról szállt el a leghangosabban e két szó: „Mindnyájan elismerjük!”

S mi volt az, amit *mindnyájan* elismertek?

Az volt, hogy Széll Kálmán törvények alakjában, *intézményesen biztosította a tiszta és a szabad választásokat. Megnyírálta a kormány hatalmát*, s úgy ment bele a választásokba ő maga is. Elvágta az összes szálakat, melyek a képviselőt anyagi érdekeknél fogva a kormánynak rendelhetik alá. Száműzött minden függést és csak a bizalomra és az etikai rugókra építette a pártegységet. Igaz-e vagy nem? — Igaz! — Az egész ellenzék rámondta: „mindnyájan elismerjük!” — Nos! — Hát ez az a *pártabszolutizmus*, amit Beöthy Ákos sivitva kiáltott oda? — Valóban ez. És az ellenzéknek vagy nem kellett volna megtapsolnia a Beöthy Ákos közbeszólását, vagy pedig nem lett volna szabad kiejtenie később azt a két szót: „Mindnyájan elismerjük.” — De ha következetes akarna lenni, legkevésbé lenne szabad folytatnia az obstrukciót.

Széll Kálmán tehát, a nélkül, hogy reflektált volna a Beöthy Ákos közbeszólására, — így cáfoltatta meg Beöthy Ákost *éppen azok által*, akik előbb percekig tapsoltak neki!

És természetes, hogy midőn a miniszterelnök így húzott ki minden alapot az obstrukció lábai alól, akkor a sarokba szorított exaltádók a végén még kevésbé gondolták meg a közbeszólásukat, mint Beöthy Ákos. S így szaladt ki az egyik exaltádóból, aki lángoló napsugarakból szokta fenni az ostort, s aki végül le fog ázni a föld közepéig, — hogy: „Széll Kálmán megbolondult!”

S mikor kiáltotta ezt? — Akkor, amikor Széll Kálmán ismételte a *Pitt Vilmos* szavait s kijelentette, hogy belemegy az ex-lexbe és helyén marad.

S különös találkozása a történelmi vételeknek!

Ezelőtt 25 évvel, mikor a bosnyák okku-

TÁRCA

Nagy Törökországban.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Szántó Kálmán.

Köröskörül lázban ég körülöttünk a Balkán, a távirók idegesen kopogják le Európának a rémhíreket, — Románia messzenyuló legelőin keresztül milvelnk nyugodtan görög továbbja gyorsvonat. Ki-kitekintünk a sötét éjszakában, távolhegyek ormán pásztortűz gyulad ki, — pásztortűz-e vajjon, vagy lázadó törzsek véres jeladása? Messziről egy-egy fegyver dörrenése is hallik, lehet, hogy csak békés vadász vasárnapi mulatozása, vagy ki tudja, nem gyilkos kezdete-e emberirtő hadjáratnak? Véghetetlen vonalán a vasúti sineknek a husvétí kiránduló minderről semmitse tud. A *dinny-car* szakácsa olyan finom inyességeket talál ebédre, hogy *Mazminál* se különbek, a *sleeping-car* dagadó párnái pedig az édesanya ringató karjaira emlékeztetik a kifáradt utast.

Mióta Baross Gábor olyan hatalmas árnyokban fejlesztette ki a mi vasúti berendezésünket, az eikényeztetett magyar utasnak sok kényelméről le kell a határon mondania, ha csak a nagy nemzetközi luxusvonatokon nem folytatja útját. Román szomszédaink azonban nem sikertelenül próbálkoznak velünk együtt haladni e tekintetben s aki Verrierován kocsit vált, nem lesz fogyatkozás. Szép, tiszta vasúti kocsik várnak az utasra, melyek nem maradnak a magyar kocsiknak mögötte semmiféle kényelemben, a berendezésük talán még derültebb, a szakaszaik szelebbebbek. Konstantináél meg éppen irigység fogja

el az embert, mikor a *Regele Carolara*, erre a pompás luxus-hajóra felszáll. Olyan rend, tisztaság, kényelem uralkodik a hajón, hogy szinte raffinálnak látszik. Nem hiszem, hogy nagyobb lenne a fogalom Kusztenzse és Konstantináépol, mint Fiume és Venecia között, azt se igen gondolom, hogy nagyobb szubvenciót kapna a *Regele Carolu* az Ungaro-Croatanál, de nagyon szeretném ennek az igazgatótí idekúldetni egy kis tanulmánytára: hátha meg tudná tanulni, hogy nyájasan fizető utasokat nem okvetlenül szükséges baromszállító hajókon továbbítani s az olaj-kozmának nem tulságosan kellemes illatával gyönyörködtetni.

Főtűlmulhatatlan, semmivel össze nem hasonlítható nagy érzés kapja meg az utast, mikor csöndes járásával a hajó a Fekete-tenger sötét, lombha vizéről a Bosporus laukás partjai közé, ragyogó kék hullámaiba befordul. A tavaszi nap beragyogja a csillogó vizet, ébresztő világa elevenebb élettel tölti meg a zöldelő halmokat, a nekiviruló fákat, a klasszikus rogektől népes helyeket, melyek, ah, oly régfelelt gimnáziumi emlékeket keltenek életre.

A magyar utas szívéből a költői mithoszokat közvetlenebb történelmi emlékek szorítják ki. A hajó csupa magyar utasokkal, husvétí kirándulókakal van teli s nem lehet, hogy egynek is ne jutna eszébe, hogy ide s tova négyszáz eszten-deje, nehéz gályák usztak a csillogó vizeken, vet-ték utjokat a széles Dunának és hoztak vést és gyász, hoztak pusztulást és megalázást a szegény magyar hazára. Ettől az időtől fogva aztán sokat jártak magyar gályák e vizeket: soha jót se nem hoztak, se nem vittek soha. Fátýolos, szinehagyó képekben szállanak föl a régi emlékek, lidéronyomásai rég elmúlt, egészen tán még ki se hevert balszerencse nap-

jainak. Pusztulásnak indult, düledező romok között visz el utunk, melyek oly jól illenek emlékeinkhez: elbagyatott földvárak, megindult köví sziklaerdőitések, rozsdás ágyuk, kiéhezett arcu, lerongyolt katonák, ezekre esik első tekintetünk. Egyik utitársunk, aki politikai ügyekben gyakorta megfordul a Keleten, messzilátóján keresztül megmutatja a magyar fölnek olyan rémesen hangzó *Jedüküldt*. Már csak négy tornya van s török időkben hét talán sohase is volt. Fölösen sok derék magyar vér füstötte a négy tornyát is, mind a hétre se járható volt több. Rom ma már az is. Az épületből a csupasz tornyok maradtak meg csak, bomlásnak indult kőfalakkal s véres emlékeiket buja zöldelel futtatja be az iszalag. Járatlán udvarait sürű gyeppötötte be s magányos ciprusok gýázolnak benne feketén.

Hajónk ezalatt, két világrész közt haladva, néposebb partokat ér. Káprázat fogja el a szemet s nem tudja, hova tekintsen. Bős-bájós gyermekmesék napkeleti világa varázslódik előbe tarka kalejdoszkópban. Lapos tetejű fehér márványpaloták rácos ablakkal: a *Csirágan*, a *Dolma-Bakese*, balról Skutari kerekcupolás moséi, karsu minaretjei: a *Büyük-dzsámi*, *Valido-desámi* s mire horgonyt vet a hajó, előttünk Galata tengernyi háza, zajos, mozgalmas, tarka kikötő-élete.

A török konzulátus fermánját nagyon megtisztelik a vámhivatalban, de egy pár piasztényi baksis még több tisztességet szerez: akár dinamitot csempészzenek be az árn. Annál többet ér a magyar nagykövetség egy kis ajánlata: az olyan kilencet is megnyit, melyek különben zárva maradtának, s oda is bevezeti az embert, ahova egyszerű utas léteére különben nem igen jutna el. S Calice báró, a mostani nagykövet, van olyan gavallér, hogy nem kvóta szerint mérí az udvariasságot s előzékenységét.

páció alatt Széll Kálmán lemondott a pénzügyministerségről s maga ellen haragította a királyt, meghasonlott miniszterterársaival és meghasonlott barátaival is: — akkoriban ugyanazt mondták róla és terjesztették nemcsak sutogva, hanem hangosan is: „Széll Kálmán megbolondult!”

Széll Kálmán tehát ezt a mondást nem most hallja először.

S mit tettek azok, akik 25 év előtt azt mondták s azt terjesztették Széll Kálmánról, hogy megbolondult?

Egy-két év múlva rendre hozzázárando-koltak, bocsánatot kérni tőle s beismerni, hogy neki volt igaza. Csak az ő esze volt a helyén.

Meg lehet jövedölni egészen bizonyosan, hogy néhány év múlva ugyanezt fogják tenni azok is, akik most kiállják oda Széll Kálmánról, amit 25 év előtt legjobb barátai is hittek és terjesztettek róla!

Az indemnity-vita.

Budapest, április 28.

Polónyi Géza már tegnap is erősen készülődött, ma pedig személyes kérdés jogán bele is kapaszkodott a miniszterelnök hatalmas beszédébe. Ami a támadást illeti, arra hamosan megfelelt Széll Kálmán, de a kis szócátában az volt az érdekesebb, hogy a szabadelvűpárt egyszer megpróbálkozott az obstrukció tónusával élni. Egyszerűen azt cselekedte, hogy miután Polónyi ur nagy hangon támadta a miniszterelnököt, minden különösebb feltűnés nélkül, de állandóan társalgott, még pedig az egész jobboldal. Polónyi deklamált, a többség pedig félhaagosan elbeszélgetett. S ez a szokatlan jelenség úgy kihozta a sodrából Polónyi urat, hogy beszéd közben leült.

— Majd kivárom, míg kimulatát magukat! Hiába várt. A többség, még pedig az egész többség, nem hagyta magát megzavarni s így az ellenzék kénytelen volt beakasztolni abba a gyönyörűségbe, amit eddig csak ő szokott a többség szónokainak szerezni: kedélyes kassinózás közben kellett beszélnie. S ezt a kis leckét meg is érdemi a tisztelt ellenzék. Mert legalább is pikáns volna megfigyelni, hogy vajjon a kassai kavas, aki az obstrukció kezdete óta mindennap közbekukorékol s tagnap is legharsányabban zavarta a miniszterelnököt, mit szólna hozzá, ha az ő dikciója közben a jobboldal kezdenének beöthyákoskodni? Egyelőre még csak Polónyi

járt pórul, de megtanulhatja az ellenzék, hogy az ő szónokait se muszáj templomi csöndben hallgatni.

Maga az indemnity-vita ma kevésbé volt érdekes. *Krasznay* Ferenc legalább európai modorban, az ő megszokott előkelőségével fejtette ki bizalmatlanságának okait, de annál vadabb volt *Osávoleszky* Lajos, akiről különben tudvalévő, hogy pártjából is kilépett, mert az obstrukciót nagyon kiméletesnek találta. Más szónok pedig ma nem volt.

Az ülés végén *Lengyel* Zoltán interpellált a közúti vaspálya alkalmazottainak dolgában.

A képviselőház ülése április 28-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Wassics* Gyula, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin.

(Az indemnity.)

Vértán Endre: Helyreigazítja egy tegnapi közbeszólását, mely nem úgy került a naplóba, mint ahogy szóló azt elmondta.

Polónyi Géza személyes kérdésben kér szót. A miniszterelnök tévesen magyarazta szónokának a paktumjegyzésre vonatkozó vádját, melyet nem az 1902 előtti, hanem utáni eseményekre vonatkoztatott. Másrészt el nem vitatható dolog az, hogy gr. *Andrássy* Gyula a nyelvkérdést közügynek minősítette. Idézi gróf *Andrássy* beszédének idevonatkozó passzusát, melyet törvénnyel bizonyíthatónak nem tart. Ellenkezéleg felolvassa az 1791. évi VII. törvényeket, melyben ő felsége ígéri, hogy idegeneket az ország belterületén alkalmazni nem fog. Ráér ezután annak bizonyítására, hogy a 67. XII. törvények a hadügyi gyakorlati alkalmazásban meghamisították. A 67. XII. törvények magyar ezredekről beszél s csak ezek részére ajánlja fel az unjonokat. Később már magyar hadseregről is beszél a törvény. Mit jelent ez a különbség? Semmiesetre sem azt, hogy a magyar hadsereg németül vezényelhető. A miniszterelnök nem mondja közügynek a nyelvkérdést, hanem azt mondja, hogy közös egyetértéssel elintézendőnek tartja. Ez alapon deklarálták felségjogunk azt. Ha ez így van, akkor ez a jog csak alkotmányosan gyakorolható. Az 1848. I., II. és III. törvények értelmében csak magyar felelős minisztérium ellenjegyzése mellett. Ez kizárja, hogy a szolgálati nyelv német legyen. A miniszterelnök közös hadügyminiszeri rendeletre hivatkozik. Szólok küveteli a rendelet előmutatását, hadd csináljon belőle a függetlenségi párt adatait. Mert hogy mer a közös minisztérium intézkedni oly ügyben, mely nem közös? Rut alkotmányosság ez. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Tisztázni kell a kérdést. Végül az obstrukcióról beszél, melyet nemzeti ellentétnek minősít. A miniszterelnök ex-lexbe megy csak azért, hogy a magyar nyelvet eltorpítja. A függetlenségi párt ezután is teljesíteni fogja kötelességét. (Taps a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Nem akarok azon kérdések egyikének sem

fejtegetésébe bocsátkozni, amelyeket legjobb meggyőződés és tudásom szerint tegnap kifejténi igyekeztem. A személyes kérdések vagy a félreértett szavak megmagyarázásának címe alatt sem akarok semmi érdemleges választás belemenni. De Polónyi képviselő ur mostani felszólalása, gondolom, szükségessé teszi, hogy érte csak röviden is, tisztán kifejtésem helyes értelmének helyreigazítása címén és nem másban, szót kérjek. (Halljuk! Halljuk!) Én beszélttem az 1867. XII. t.-c. 11. §-ának azon rendelkezéséről, mely szerint mindaz, ami a hadsereg, az egész hadsereg, az összes hadsereg, amelynek kiegészítő része a magyar hadsereg és amelyre nézve megmondottam tegnap, hogy az azért nem tünhetik el és a nemzet testétől el nem szakítható, és megmagyaráztam, miként értem azt, mert azok magyar csapatok, magyar ezredek maradtak, — beszéltem arról, hogy ennek a hadseregnek a vezérletére, vezényletére, — egységes vezényletére — és szervezésére a törvény a jogkört ő felségére ruházta. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A magyar királyra! Zaj a szélsőbaloldalon. Ennek csenget. Halljuk! Halljuk! jobbról.) Én a törvényt csináltam, hiába akar engem korrigálni a t. képviselő ur; a törvény így mondja: ő felségére. Hát igen is, mikor én itt ő felségéről beszélek, sohasem is beszéltem másról róla — egyszer bővebben ki is fejtettem — mint magyar királyról. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hát akkor helyes!) Én azt mondtam, hogy azon jognál fogva a nyelv kérdését, a vezényleti és szolgálati nyelv kérdését szervezeti és vezényleti kérdésnek tekintem és ezért cészerűségi okokból ekképp lett az ezen szakaszban megállapított felségi jogkör keretében megállapított egységes vezényleti és szolgálati nyelv. Ez volt az én lézím és ezt fenntartom. Most aztán tovább nem is akartam menni. Közbeszólásokban azonban, amelyekkel tegnap oly nagy bőségben cselekedtem beszédem alatt, hallottam aztán azt talán éppen Polónyi képviselő ur részéről, hogy ki által gyakorolja? Hiszen a alkotmányos fejedelm nem gyakorolhat semmit a maga személyében. Erre én azt mondtam igen egyszerűen, hogy hiszen a hadsereg néve az ő felségének rezervált jogokat, mint alkotmányos fejedelmnek rezervált jogokat a felség színién csak miniszterei által gyakorolja, úgy mint minden mást. A felség és államot alkotmányos államban sehol sem gyakorolja maga, sehol sem alkalmazza maga a törvényeket, a végrehajtást, hanem alkotmányos felelős miniszterei által. És mondtam, — így értem, így is jelentettem ki — hogy a hadügyre vonatkozó intézkedésekre pedig az 1867. XII. törvények a hadügyminisztériumot állítja fel. Egyenesen ezekkel a szavakkal mondtam.

Az 1867. XII. törvények megalkotásának a története is ezt bizonyítja. Tegnap már több rendelkezést ismerlettem, hogy amikor a 67-es bizottság s ennek 15-ös bizottsága, meg a négyes albizottsága, melynek különvéleménye volt, tárgyalta és a kérdést, akkor szóba került ez a dolog is és Tisza Kálmán, az akkori balközvet vezető és a közjogi ellenzék vezető, azt akarta, hogy hadügyminisztérium ne állítsák fel, hanem azt mondták, hogy a hadügyben is a magyar miniszterek legyenek a végrehajtó közlegyek és azoknak ellenjegyzése mellett történjen a dolog. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Nem arról van most szó, helyes-e ez vagy nem helyes, de ez volt az álláspont. Ezzel szemben a 15-ös bizottság többségének a véleményét fogadta el a 67-es bizottság és a 67-es bizottság véleménye ment a törvénybe. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Nem erről van szó!) Tehát a hadügyminiszter alkotmányos közleg; arról

Általában, aki Bäckkerrel a kezében s órára kiszabott robotra jön ide, könnyen csalódhatik, talán egy harmadrendű olasz városkában is több a némválás s mégis látni többet talán seholsem lehet. Aki az Aja Szófiát, a szelamlit, a kincstárat, valamelyik császári palotát s hegyibe még a nagy bazárt is megnézte: az, ha egyébként nyugodt a lelkiismerete, bátran haza mehet, mindent megnézett Konstantinápolyban. Az utca nem mindenkit érdekel s az emberek, még ha fezbent járnak is s törökül beszélnek is, csak emberek. Különben ösmérjük el, hogy az utcák magukban nem valami csábítóak.

Férs, az „európai díszes városrész, pompás palotával, rendezett utcával, modernül berendezett szállóival, elegáns kirakataival”, kissé ki-zökkenti az embert a hangulattól. A varázs csak addig tart, míg az Arany Szarv két vizeit maga előtt látja csillogni az ember. Amint a girbe-gurba utcákba befordul, hamar elkapja a civilizáció nosztalgiaja. Az igazi civilizáció: nosztalgia a tisztaság, rend, komfort után. Az európai embernek soha kellett volna idegenednie a lábát: amit ideplántált, majd csak mind olyan, mint a levantin asszonyok szépsége, a levantin asszonyok párisi eleganciája, — az egyik családja és megbízhatatlan, a másik meg uraságtól levetett. Ha elkenyézett testünkben volna egy kis lemondás és önmegtartózkodás: a hajóról egyenesen oda kéne szállni valamelyik stambuli hámba, pilóftól emni. szőrbetét inni s keresztbe font lábbal a kapulé tőni, szőrszőlni a nargilé nehéz füstjét. A nagy bazár körül az apró kocsmák kirakataiból csábító néznek ki a tiszta nagy edényekben tált pompás inyességek: jászolok természetesen az ember, esengetyűszőra gondolkodás nélkül fut a table d'hôte-hez, a kívánatos inyességek kóstolása egyik napról a másikra halad, végképp el is marad.

Galatát két hid köti össze az Arany Szarvon keresztül Stambulal: a régi meg az új hid, s az új is már elég régi. Ahányszor rálep-

tem, istennek ajánlottam lelkem, hogy ne éppen én alattam szakadjon le és soha mulasztottam el hálálkodni, valahányszor a végire értem, hogy nem kaptam, amitől a Regele Carolus megme-nedkedtem, tengeri betegséget. Csak egy jól megrakott szekér kell pedig hozzá s a félkilométeres hidasoka úgy himbál, hogy a városligeti kőrhinta se különben. S a megrakott szekér se ritka rajta; s nem tudnám megmondani, a világ melyik hídjá forgalmasabb nála; színesebbnek egyik se színesebb. A széplátó tarka üvegcserepei mutatnak csak olyan gazdag színű összeverességet, mint a galatai hid. Kelet és Nyugat itt csakugyan egybefoly s összefolyásának szin-pompája gazdagabb a történet-festő festékesládájánál. A világ összes nemzeti összekeverednek a galatai hidon, férfiak és asszonyok egyaránt, faj, vallás, nemzetiség, viselet, „mit csak terem a nagy szultán birodalma” s mind, aki csak éhes e nagy birodalomra, mind megfordul itten. És állva a galatai hidon, reves karfájának nekidőlve, miközben egy világtalan nyomorék vinyogta fülembe síró panasztát, mind csak arra gondoltam, hogy mind eme nagy kavarodásban — sértés nem esik mondván — még mindig a legkülönb, testben, lélekben a legkülönb, akinek itteni napjai már-már csakugyan meg vannak számlálva: maga a török.

Nem is szölok arról a nemzetközi zagyvalékról, amely Európa szemeteként itt leüllepzik szerencsét vadászni. Hazátlan, kockázatos nép, többnyire olyan, melynek otthon kisiklott a föld a talpa alól s jó szerencsére most itt próbál lábra állni. De aki beenszültött is: se görög, se szász, se örmény, se zsidó, se levantin — hogy valahogy összemarkoljam őket — nem ér föl a törökhöz. Első pillantásra mindjárt fölismerhetni a többitől, bár az európai öltözéktől elütő egyetlen ruhadarabja, a fez, közös a többiével. Csak ő köteles ugyan hordani, de a többi is hordja alkalmazkodásból. Szép, egészséges faj a török, romlatlan vért, ép idegzetű. A szeme csupa tüzláng

s az arca merő jószág. Sehol nem látni, Nyugat legfinomabb társaságaiban sem, annyi józan tisztességtudást, annyi kedves emberséget, mint itt. Az idegen nem valami nagyon lehet tulajdonképp a töröknek kegyében, de nem hiszem, hogy ezek az emberségek emberek egyet is megbán-tottak volna. Azt mondják, hogy a külvárosban olesó az élet éjszakának idején. Lehet, de azt hiszem, hogy a lesben állók közt nagyon kevés lesz a török. Seholse láttam még, hogy a gyámoltalan idegennel — s pedig az idegen seholsem oly gyámoltalan, mint itt — olyan nyájas előékenyen bánnának, mint ahogy a török teszi. Olyan kedves barátsággal teszi ezt, mintha a segítség neki volna szolgálattétel. Megbizhatsz a szavában s nyugodtan ráhagyhatod magad. A becsületről talán máskor a fogalmat, mint a mi zsur-becsületünk cikkelyei előírják, de alighanem több bönök az erkölcsi tartalom. Templomban, utcán, üzletben — az idegen másutt alig láthatja őket — egyformán tisztességes, jóvalól, szimpá-tikus arokat lát az ember.

Az asszonyaik éppen csudálatosak. Nem éppen ritkaság látni őket s mostanság nem megy különös csodaszámba, ha igazítotti török asszony az utcán is felhajtja sűrű fekete fátolyát. Időjárás dolga ez is s most éppen olyan szabadabb szellő fúdjog az asszonyokra, mely fel-fellebbenti a jasmakot. Skutariban jártam az ázsiai parton, mikor a perza gyászünnepe tartotta az utcán processzióját, az alacsony faházak ablakai telidesteli voltak asszonyfejekkel. A pénteki szelamlík után *toti Stambul* asszonyai künn voltak az *édes viáknél*, felhajtott fátolyal, európaias öltözékben. Sohasem láttam olyan nagy fekete szemeket, olyan bársónyos tekintetet, aminő ezeknek az asszonyoknak hosszú, selymes, sűrű pillái alól el-sugárzott. S nem láttam még egyszerre annyi szép kezet, olyan apró lábakat, olyan gondozott, puha arokat, piros ajkat, apró fogakat, amennyit most látnom adatott. Talán nagyon is gondozott

van szó, hogy a vezényleti, vezérlel és szervezeti kérdéseket ő felsége tehát ezen az 1867: XII. törvények által felállított alkotmányos minisztere által hajtja végre, tehát a vezényleti nyelv kérdését is. Nem egy rendeltéről van itt szó, hanem arról az állandó alkalmatásról és végrehajtásról, amely a hadügyekben ezen a módon történik, úgy amint a törvény világosan és határozottan előírja.

Az, amit a 67-es bizottság eredeti javaslata tartalmazott, hogy egyértelműleg intéztesse ezek a szervezeti jogok, egészen más és egészen más az, amit Polónyi Géza t. képviselő ur most fehoz. Helyesen tette a 67-es bizottság, hogy ezt kihagyta, mert én a magam részéről szintén sohasem lettem volna abban a nézetben, hogy az helyes. Hiszen én már akkor, mint fiatal ember, résztvettem ezekben a dolgokban, nem mint ténvéző, hanem mint olyan, aki bejött ide, a nemzetgyűlésnek ebbe a szentélyébe, hogy tanuljon és dolgozzék. Hát ezt én nem helyeselt volna, mert akkor közöszlé lett volna téve Ausztria és Magyarország között, úgy, amint az eredetileg kontempláva volt, a hadsereg szervezeti kérdése, akkor az közöszlé volna, ami nézetem szerint a magyar közjog, a magyar alkotmányjog és nemzeti felelősség szerint határozottan helytelen. Hanem hát ezt a bizottság megváltoztatta és ezen módosítás következtében ez ő felségére bízott, mint ahogy azt Tisza Kálmán maga mondta; most nekem diffikultáják, pedig Tisza Kálmán mint a közjogi ellenék vezére mondta, hogy a hadsereg legfőbb parancsnokának, aki a tejedelem, császár is, király is egy személyben, össze kell majd tudnia ezt egyvetetni. Már most ezt az egyeztetést előszervezési szempontból így gyakorolja, gyakorlatja miniszteri átal, hadügyminisztere által, és azért mindenért mi is felelősek vagyunk, mert hisz az 1867: XII. t.-c. — és ez egyik nagy előnye annak a törvénynek — a közöszlékre nézve is statuuja a magyar minisztérium beoliasát és felelősségét, amint azt méltóztatnak tudni; nem megyek most bele a részletekbe. Ezért említem, hogy igen is, azért felelősek vagyunk mi is.

Hát ez alatt a „mi“ alatt mit értettem erről a helyről? Értettem a magyar minisztériumot (Zaj a szélsőbaloldalon) igen természetesen, amelyet mindenért terbel a felelősség és terhel ezért is. Így tejtettem a dolgot és azt hiszem, hogy a törvény szelleme és a törvény rendelkezései szerint helyesen tejtettem meg. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Már most a t. képviselő ur (Nagy zai és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hol a rendelet?) neheztelt azért hogy én Pitt-tel és Fox-szal hozokotam elő és hivatkozom azokra a 118 év előtti történet nagy dolgokra. Ha a t. képviselő ur ezt most nem szereti, arról én nem tebelek. En nem hozokotam volna itt elő Pitt-tel és Fox-szal, de a t. képviselő ur a maga beszédében szerette az angol példákat; (Ugy van! Derültés a jobboldalon.) akkor tejtettek azok neki, akkor az ő politikai állásponatjának bizonyításra hozta fel nem is az angol parlament aktáit, hanem egy angol tudós nézetét, amelyekre nézve bebizonyítottam neki, hogy annak a tudósak a könyvében olyan részek is vannak és pedig sokkal nagyobb számban, amelyek ő ellene szólnak. (Ugy van! Ugy van! jobbról.) Most a t. képviselő urnak persze nem tetszik az, hogy én az ő példáját követve, angol példákra hivatkozom, de ezt voltadonisa magának, mert ő vezetett engem rá és ő utat oda, hogy ellene tudtam az angol parlament történeléből bizonyítékokat és helyes bizonyítékokat idézni. (Tetszés a jobboldalon.)

És végeztül, ami már nem volt személyes do-

a szépségük, de a gondozásra rá is szorul, mert amily szépek, olyan gyorsan hervadnak is. S tudatos is a szépség erője bennük. Európai asz-aszony nál nyilvánban érezetük, hogy ósmerik a szépség erejét. A táncoló derviseknél egy tizenhárom éves kis leányt próbált az egyházi a karzatról lekergetni. Félgymekes, féldícs huzakodásában annyi tudatos kaecárság, annyi kedveskedő enyelgés, esabító báj volt, hogy besülette a vált volna akármelyik frenk *grande dame*-nak. El is lágyult az öreg egyházi. Olyan szép fiukat is keveset láttam. Tizenkét-tizenhárom évesek, az anyjukkal voltak sétálni, vagy csillogó egyenruhában az apjukat kísérték a szehamlikon. Micsoda bátor, kedves arcok, nyílt és büszke tekintetek, megannyi Feriz bej, ha ugyan jól emlékszem a Jókai regénye daliás hősének nevére.

Mégis, mégis, — nincs itt soká maradásuk. Nagy kár értük, de csak el kell pusztulniuk. Hogy eddig is itt maradtak, csak azért, mert nincs, aki az örökükbe lépjen. Kinn voltam Hajderpasában, megnézni az angol temetőt, hol az 1854-ben el-esett angol katonák vannak eltemetve. Nincs több ilyen szép temető a világon! S ahogy átlépi az ember a drótháló kaput, hogy megcsapja egyszerre Nyugat levegőjét Rend, tisztaság, gondozottság mindenfelé. Minden egyéb szép dolog mellett is — hiába — talán mégis legszebb dolog a civilizáció. S amint ez mindjában terjed Nyugatról Keletnek, az fogja innen elzúzni a törököt.

S pedig milyen véző szívvel, keserű könyvekkel fog buncst mondani a karsu tornyokkal ékes Istambulnak, a fehér palotákkal megrakott Bosporusnak, az Arany Szarv csillogó, kék vizének! Csak éppen egy pár napot töltöttem ottan s én is csak alig tudtam már megválni tőle. Nápoly, Stockholm, Velence, — az Arany Szarv ékességeivel nem vetekszik egy se!

log és talán ez sem az. de azért legyen szabad megmondanom. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon) A t. képviselő ur beszél jogtíprásról. Hát állítom hogy ez a törvény és az, amelyet önk megobstruálnak, semmiféle jogtíprást, semmiféle jogfosztást, semmiféle jogsérelmet nem tartalmaz.

Kubik Béla: Beleütközök a nemzeti akarathal! Szólt Kálmán: 1899-ben, amikor itt tolyt az a nagy véderővita és amikor én is azok közé tartoztam, akik nem voltak abban a nézetben, hogy annak a törvényjavaslattal 14. és 25. §-ai helyesek... (Nagy zai és felkiáltások a szélsőbaloldalon: De elhaltatta! Miért nem mondta meg?) Az nem tartozik most ide! (Folytonos zaj a szélsőbaloldalon. Élénk csenget. Halljuk! Halljuk! jobbról.) Ugy látszik, önk nem szeretnek engem nyugodtan hallgatni. Nem tebelek róla; mégis megmondom. Mindenki tudta a nézetemet és a vita nem volt e fölött még befejezve. Hiszen talán lett volna még alkalom felszólalni. Miért nem szóltam fel? (Zaj a szélsőbaloldalon.) Legyenek csak méltányosak, én akkor egy nagyon is exponált pozícióból léptem vissza pár évvel ezelőt. (Folytonartó zaj a szélsőbaloldalon.) Én tehát nem akartam abban a szinben feltűnni, mintha szerepelni kívánnék. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) De ez el nem tartozik ide. (Folytonartó nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Csendet kérek, t. Ház!

Szólt Kálmán: Ismétlem, hogy én, aki különben annak a minisztériumnak a politikáját támogatom, nem akartam abban a szinben feltűnni, mintha valami szereplési viszketeget bántana. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Én t. Ház, tudok csatázni a csata élén akkor, amikor engem a helyzet odaállít; megmutattam ezt négy esztendő óta (Tetszés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon). De én akkor nem kívántam csatázni azért, nehogy úgy tűnjék fel, mintha oly helyre akarnék jutni, amelyre nem aspirálok. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezt különben csak a közbeszó ársa jegyeztem meg. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Állítom hogy abban a törvényben sem jogeladás, sem jogfosztás nincsen hanem azzal csak a mai állapotot tartjuk fenn, amely bizonyos irányban, mint például a tisztképzés tekintetében, mégis továbbvitetik és fejlesztetik. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.)

Ne mondja tehát a t. képviselő ur nekem, hogy én a jogtíprás és a jogeladásnak állásponatján vagyok. (Élénk jetszés a jobboldalon.) Legrosszabb esetben nem változtatok a helyzetem, mert nem tartom helyesnek és kívánatosnak azon kívánások ellogadását, de hogy ez jogfosztás lenne, vagy hogy nemzeti alapon álló követelésekbe beleütközünk: ezt határozottan tagadom és ebből a nemzeti ellenállás jogosultását deriválni nem is lehet. (Hosszantartó élénk jetszés és helyeslés a jobboldalon és a közepen.)

Polónyi Géza azt mondja, hogy a miniszterelnök vagy nem értette meg, vagy szándékosan félremagyarázta szavait. Nincs nemzet, mely lemondott volna nyelvéről, s a magyar sem mondott le. Vagy ha a többség lemondott (Zaj jobbról), akkor rendeletet vagy törvényt kér arra vonatkozólag, mely szerint a hadsereg szolgálati nyelve a német. Ezért kell az obstruáció. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Krasznay Ferenc: A miniszterelnök tegnapi beszédével foglalkozik. Egy nemzetietlen hadsereg apológiája volt ez a beszéd. (Zaj a jobboldalon.)

Kubik Béla: Folyton beszélgetnek ott, mintha a tözsédn volnának! (Zaj.)

Elnök (többször csenget): Kérem, hallgassák meg a szónokot!

Kubik Béla: Ha nem akarék meghallgatni, nem tárgyalunk. Majd meglátjuk, ki bírja tovább.

Krasznay Ferenc: Egy törvényértésnél állunk itt szemben. Ez eddig vita tárgyát képezte, ma be fogja bizonyítani, hogy tényleg törvénytértés torog jenn. Az ellenék eddig mindig a házsabályok keretén belül küzdött. A mai napig senkinek sincs jogában azt mondani, hogy az ellenék obstruál, az ellenék visszél a házsabályokkal (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az indemnitást csak nem adhatjuk meg a kormánynak, hogy azzal azután bennünket leverjen. Az indemnitásnál igen is indokolt a bizalmatlanság kérdésének felvetése. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Az alkotmányos állapot az, hogy alkotmányjogilag nálunk többség nincs. Ha tehát a kormány bele-megy május 1-én az ex-lex-be, a törvényértésnek egész sorazata elő megy. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Politikai oldaláról tekintve a dolgot, éppen-séggel nem áll jobban a kormány, mint alkotmányjogi téren. Az egész vitát, amelyet a függetlenségi párt a katonai javaslatokról folytatott, a miniszterelnök alaposan félreértette. Az nem áll, hogy az önálló magyar hadsereget az 1867: XII. t.-c. alapjának keretén belül követeljük. Állásponatunk az, hogy az 1867: XII. t.-c. még ma sincs végrehajva. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Erre kellett volna a miniszterelnöknek felélni. A miniszterelnök azt mondja, hogy 67 előtti törvényeinkben nincsen benne a „magyar hadsereg“ kifejezés. A miniszterelnök, úgy látszik, megelégedett arról, hogy a történelem tanúsága szerint egy későbbi időnek kifejezését nem szabad 200 év előtti időben használni.

Kubik Béla: Készakarva felejté el.

Krasznay Ferenc: Egyebet nem követelünk, mint az 1867: XII. törvényeik végrehajtását az általunk is elismert felségjogok alapján. A felségjogokat alkotmányosan kell gyakorolni. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Miért kol a 67: XII. törvényekben lefejtett felségjogokat a magyar alkotmány ellenére gyakorolni ez volt a kérdés punctum saliens. Erre kértünk feleletet a miniszterelnöktől. de nem kaptunk. Az a hadsereg, amit ma közönsök neveznek, még csak nem is közös és híján van minden nemzeti attributumnak. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbal-

oldalon) Szomorú dolog, hogy van egy olyan párt, mely az ilyen nemzetietlen állásponat meg védelmébe veszi. A kormány azzal akarja a helyzetet megoldani, hogy arra hivatkozik, hogy a többség akarata. Ez ugyan gyenge védekezés, mert politikai szempontból tekintve ez a többség csak fikció. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A többség nem a nemzeti akarat kifejezése, minden politikai morál ez ellen szól. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) És még haragusznak azért, ha azt mondjuk, hogy a többség akaratát a bécsi gyorsvonat hozza Budapestre. Az, amit az ellenék tesz, az az ország közakarata. Nem trázis ez, hanem meggyőződésből mondja. Igazolja ezt a sok küldöttség, amely Budapestre jött és jön, a sok népgyűlés országszerte, a törvényhatóságok feliratai stb. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A miniszterelnök roppant feldicsérte a kiegyezést, amit köölt. Karakterisztikája ennek a kiegyezésnek az, hogy az osztrák ipart még nagyobb védelemben részesíti a külföldi iparcikkkel szemben. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Van a miniszterelnöknek egy sokkal nagyobb érdeme, mint a kiegyezés. Ez az érdeme az, hogy idehozta a katonai javaslatokat; ezzel felébresztette a nemzetet, amely most már sárka száll jogaiért s megy a maga után, míg igazát ki nem vivja. (Élénk helyeslés és éjtézés a szélsőbaloldalon.)

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

(Szünet után.)

Csávolsky Lajos szerint a miniszterelnöknek igen véztes hibája, hogy rosszul spekulál. Azt hitte, hogy az ellenék elnézéssel fog viselkedni iránta. De ez nem javíthat az ország sorsán, mert a nobilitásnak — mint ahogy gróf Zichy János is mondta — a politikában helye nincs. 37 év óta dikóizott az ellenék s tőrte, hogy a tönk szelére vigyék az országot. Nos hát ezental nem dikóiznak, hanem megobstruálnak mindent. (Tetszés a szélsőbaloldalon.) Önerzets államférfi lemondana ex-lex esetén. Programjában benne van a törvénytisztélet. Miért nem ragaszkodik most is hozzá? 1878-ban lemondott a miniszteri állásról, még sem vesztette el a korona s a nemzet bizalmát. De most már nem az ember, aki 1878-ban volt. Mikor ő azt látta, hogy az igazság helyére a politikai jellemtelenség lép (Nagy zaj jobbról), hogy csak az érvényesül, ki idegen érdekeket istápol az országban, akkor benne is megtört az a tudat, mely neuzeti jogok keresztülvitelét sürgette. Nem hiszi, hogy sokáig maradjon meg a miniszterelnök székében. A magyar államférfiak betegesége, gerincoltelenség nagy mértékben van meg a miniszterelnökben is; s nem meri ószintén feltárni a nemzet bajait, óhajait az urakodó előtt. Ha meg volna a parlamentarizmus alapja az országban, akkor a függetlenségi párt is megvárná, míg hatalomra kerül. De a választóközönség nagy része ki van zárva az alkotmány: sáncából s alkotmányosságunk tulajdonképpen abszolutizmus. Az alkotmány felüggesztésével fenyegetőznek? Hát erre nézve megjegyzi, hogy az alkotmány felüggesztése nem nemzeteket, hanem urakodókat szokott elsőpörni. (Taps a szélsőbalon.) Különben sem hozhat rosszabbat az abszolutizmus, mint a tényleges állapot. Szólt politikája nem dinasztia-ellenes, ellenéköt keresi az utat, melyen ki lehetne elégtieni a nemzetet s a dinasztia. De a 67-es politika nem kereste ezt. A mai politika nem egyéb, mint amitás, hazugság. Amitják a királyt s a nemzetet. A függetlenségi párt küzdelmet tolytat a nemzet jogaiért; ezért obstruál. (Taps a szélsőbalon. Szónokot számosan üdvözlék.)

Kubik Béla kéri, hogy térjenek át az interpellációra.

A Ház így határoz, mire elnök holnapra haszlasztja a vitát.

(Interpelláció.)

Lengyel Zoltán a következő interpellációt intézi a kereskedelemügyi miniszterhez: Ki az oka annak, hogy az államvasuti alkalmazottak illetményei eddig nem szabályoztak, illetve a fizetésrendezés és fizetéselés meg nem történt? Szándékozik-e a miniszter ur, hogyan és mikor ezíránt intézkedni? Ez a szabályozás, illetve fizetésjavítás miért nem történt törvény utján, mint az állami tisztviselők fizetésrendezése és miért miniszteri rendeletben, amely bármikor visszavonható? Miért nem tekintetnek az államvasuti alkalmazottak állami alkalmazottaknak, midőn összes illetményeik az állami költségjegyzékben szerepelnek és előléptetésük, valamint magasabb fizetési osztályba jutásuk is az állami költségvetés megszavazásának idejébe van kötve? A M. Á. V. alkalmazottak illetményeinek szabályozásánál lesz-e intézkedés téve arra nézve, hogy fizetésük az eltöltött szolgálati idő figyelembevételével rendeztesse? Ezen rendezés alkalmával gondoskodás lesz-e arra nézve, hogy azok a méltánytalanságok, amelyek az Osztrák Állami Vas-pálya-Társaság magyar vonalainak államosításával a M. Á. V. régi alkalmazottaival szemben történtek, megszűnjenek? Hajlandó-e a miniszter ur intézkedni, hogy az államvasuti alkalmazottak azon régi kérése, hogy az éjjeli szolgálat, mint a postánál, a vasutaknál is külön díjazassék és a vasuti alkalmazottak ruházati kérdése megoldassék? Mivel indokolja a miniszter ur azt, hogy ez évben a kilátásba helyezett fizetésrendezés miatt a rendes előléptetés elmaradjon?

Az interpellációt kiadták a kereskedelemügyi miniszternek.

Elnök két órakor bezárta az ülést.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

BELFÖLD

A képviselőház holnapi ülése. Mint a *Bud. Tud. Jelenti*, *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter holnap a felhatalmazási törvényjavaslat felett való vitában fog szólni. Gróf *Apponyi Albert* ellenben előlított attól a szándékától, hogy az indemnity-vitában felszólaljon.

Küldöttségek a Házbán. A katonai javaslatok ellen ma hat küldöttséget fogadott a képviselőház elnöksége. A deputációk közül az első a *Jászákóhalma*k küldöttsége volt, melyet tíz óra után *Daniel Gábor* elnök fogadott. Ugyancsak *Daniel Gábor* fogadta a *makói, nagylaki, enyingi és kis-körösi* deputációkat. Az utolsó küldöttségtől, a dunapatajaki hétszáztagu deputációjától gróf *Apponyi Albert* vette át a tiltakozó följelölést. A dunapatajaki fogadás után megkoszorúzták *Petőfi Sándor* szobrát.

Holnap a *ráckevei és gyöngyösi* deputációja tiszteleg *Apponyi Albert*nél.

Pángermánizmus és a kongregációk. Megdöbbenéssel olvassuk a *Magyar Szó* egyik mai cikkének fejtegetését, melyek arról tesznek tanúságot, hogy a végvidéken miképp keríti hatalmába a pángermánizmus a magyarságot s hogy ezen a vidéken, ahol a magyarság és a magyar nyelv érdekei a legerősebb védelemre szorulnak, most egy idegen nyelvű papi szerzet telepedik le csak azért, mert a csanádi püspökség pénzére ily módon megszabadul bizonyos terhektől. A *Magyar Szó* elöadása megegyezik a hozzánk érkezett jelentésekkel s így annál fájdalmasabb igazság gyanánt kell konstátálnunk, hogy jogos a temesvári magyarok panasza a miatt, hogy városukban egyetlen római katolikus templom sincs, amelyben magyar nyelven dicsernek az Urat. Magában a püspöki székesegyházban egy évben csak kétszer-háromszor tartanak magyar hitközlőket s *Dessewffy Sándor* püspököt a német érzelmi püspöki aula megbénítja hazafias működésében. Ennek a befolyásnak egyik legjellemzőbb hatását kell látnunk abban, ami a mehálai római katolikus hívek hitközségeinek kielégítése körül történik. A mehálai hitközség tagjai túlnyomó számban magyarok s a mehálai egyház néhány év előtt még a temesvár-józsefvárosi plébániához tartozott. Minthogy a mehálai hitközség az önálló plébánia terheit viselni nem tudta, a csanádi püspök néhány száz forinttal járult a költségekhez. Most, hogy e kis költségek terhétől is megszabaduljon a püspöki pénztár, mehálai a *Szalatorinus* szerzetet telepítették le, amely vállalkozott a hívek hitközségeitnek kielégítésére. Ezek a szerzetesek nem magyar állampolgárok, magyarul nem tudnak, de az aula, úgy látszik, mégis szívesen fogadja őket, mert egyrészt német törekvéseiknek szószólóit találhat meg bennük, másrészt pedig a püspöki pénztár terhen könnyítettek.

A tengeri szabadhajózás törvényjavaslata. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 12 órákor gróf *Andrássy Tivadar* elnökle alatt folytatta a tengeri szabadhajózásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: *Láng Lajos* miniszter és *Wickenburg Márk* államtitkár.

A múltkoriban megszakított általános vitát *Weiss Berthold* folytatta, aki a javaslatban az előző törvényhez képest jelentékeny haladást konstátál és ezért a javaslatot örömmel látja. Érdekes párhuzamot vont a magyar és az osztrák szabadhajózás között és arra a konklúzióra jut, hogy Magyarország nem fejlődhetik a szabadhajózás. Nyugat felé meg vagyunk kötvé az Adria által. Ily viszonylat a nyugati irány, amely fejleszthető a kivitel és ha itt le vagyunk kötvé a fejlődés gazdasági életünk kárára meg van bénítva. Kelet felé a fejlődés örömdetes, de itt viszont a Lloyddal kell szabad hajózásunknak versenyeznie a Lloydal, amely tudvalevőleg a maga gazdaságával a verseny szintén bizony. Ime, ez szabadhajózásunknak a helye, amely bizony vigasztalan. Fakivitelünkre tág tér nyílnék, de lehetetlen a kivittel elmondítani, ha Fiuméből csaknem kétszerannyit kell fizetni szállítási díj fejében az angol kikötőbe, mint a Fekete-tengeren át szállított árt. De ugyanígy vagyunk más ipari és mezőgazdasági termékekkel is. Az állami segélynek ezeken a bajokon segítenie kell és pedig a legmesszebbmenő beszerzési segélylyel. Ekképpen szert lehetünk oly hajórajta, amely a fennálló hajóállatokkal a szerződés megújításánál fontos szerepet játszanék. A segélyezés szerződésében kikötendő volna már most, hogy a szubvencionált hajók szükség idejére rendelkezésre álljanak a magyar államnak. Álláspontjának kifejezést öhajj adni a jelentésben is.

Láng Lajos miniszter általánosságban már beszélt és így nem öhajja most a bizottság figyelmét igénybevenni. Ha kell a részleteknél majd nyilatkozik.

Gróf *Batthyány Tivadar* előadó a miniszter beszéde után csak röviden reflektált a vita folyamán felhozottakra, mire a bizottság a javaslatot általában megszavazta, ugyiszintén a címet is. Az 1. §-nál *Rakovszky István* a tésülatokat teljesen ki akarja

szárni ebből a törvényből, épp úgy, mint megteszi ezt az osztrák törvény is.

Láng Lajos miniszter teljesen egyetért abban, hogy e törvény előnye elsősorban a kisemberek számára vannak koncipiálva. Ami a fumeleket illeti, ő több ízben tárgyalta velük. Azonban vigyáznunk kell arra, hogy az érdekeltek és Fiume érdekei nem egy és ugyanazok. A fumelek azt hiszik, hogy magukban különben fejlődtek volna, mint fejlődtek a budapesti piac beavatkozásával. Ez nem áll. E beavatkozásnak megvannak a maga rossz hatásai, ezeket lehetőleg le kell ynesni, de azért a beavatkozás általánosan üdvös volt s e nélkül bizony Fiume nem jutott volna a fejlődésnek arra a fokára, amelyen van. Am tekintettel van mindeure s a törvénybe maga vétette fel, hogy első sorban a nem szubvencionáltak részesülhessenek e javaslat előnyében. Ez azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló segélyből alig marad fenn valami és alig részesülhetnek az előnyökben már szubvencionált vállalatok. De egyébként is beleütközi fennálló szerződésekbe nem lehet és nem is szabad. Ilyen körülmények között nem volna helyes élt adni a dolognak, amikor ennek praktikus eredménye amugy sincs és amikor ilyenképpen más vállalatokkal indokolatlanul elősleges álláspontot foglalnánk el. A kormánynak dolgoznia kell pl. az Adriáról és jelentékenyen megnehezülne a kormány dolga, ha ab ova elősleges álláspontra helyezkednék. Eppen ezért kéri *Rakovszky*, hogy a maga felfogását rendelje alá ezeknek a fozyt tekinteteknek.

Hosszabb vita után, amelyben a miniszter is részt vett, a bizottság a szakaszt a közlekedési bizottság módosításával fogadta el.

A 2. §-nál is több öhajítás merült föl, így *Nagy Ferenc* indítvány alakjában, hogy a szubvencionált hajók évente kétszer érintsék Fiumét, *Weiss Berthold* a magyar iparpártolás érdekében. A bizottság a miniszter felszólalása után a közlekedési bizottság módosításával fogadta el a szakaszt. A legközelebbi ülés csütörtökön délután 1/2 órákor lesz.

Györfly Gyula összerférhetlenségi ügye. A mentelmi bizottság ma délután öt órákor *Percezel Dezso* elnökle alatt ülést tartott, amelyen tárgyalás alá vette *Györfly Gyula* mentelmi ügyét, amelyet összerférhetlenségi ügyéből kitolyolag maga jelentett be a Háznak. Az ügy előadója *Maróthy László* volt. A bizottság beható, a házszabályok értelmében zárt ajtóknál mögött leolyl tárgyalás után nyolc szavazattal négy szavazat ellenében kimondta, hogy a bejelentett esetben *Györfly Gyula* mentelmi joga nem sértegett meg. *Maróthy László* előadó, tekintettel a záros határidőre, amelyet az ügy tárgyalására nézve a Ház kitűzött, a bizottság jelen. tését már holnap a plénum elé terjeszté. *Szatmári Mór* bizottsági tag különvéleményt jelentett be.

A vámtarifa az Ömgében. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vámbizottsága tegnap kezdte meg a vámszövetségre és a vámtarifa vonatkozó tárgyalásait. *Rubinek Gyula* előadó rámutatott arra, hogy Ausztriában e törvényjavaslatok lényeges változtatásra készülnek tehát nekünk is számolnunk kell ez eshetőséggel.

László Pál tekintettel arra, hogy az osztrák képviselőház vámgügyi bizottságában egy pár mezőgazdasági termény vámjának eme éssével jogcímek akarnek szerezni az amugy is szertelen magas iparvámok emelésére, indítványozza, mondja ki a bizottság, hogy: Ipari cikkekre az autonóm vámtarifa-tervezetben foglalt tételek maximálisoknak tekintendők, azaz azok semmi körülmények között sem emelhetők.

A bizottság az indítványt egyhangulag elfogadta, ugyiszintén azt az indítványt is, amely szerint mindazon árukra, melyek külföldi államok tarifaiban vám alá esnek, a mi autonóm tarifaikban is a külföldi államok tarifaival legalább ugyanoly nagyságú vámtétel véssék fel. A bizottság aztán *Rubinek* előadó javaslatát tárgyalta és a bizottság többsége a vámszövetségi törvényjavaslatot elfogadhatónak tartja, kivánatosnak mondotta a vámszövetség és a kitéendő kereskedelmi szerződések egyidőben való lejáratát és határozatokat hozott a kartelek ellen, a tőzsdétörvény reformja érdekében. Az általános vámtarifa tárgyalásánál a bizottság egyebek közt a vámtarifa-törvényjavaslat olyan módosítását kívánja, hogy a gabonavámokat ne rossz termék, hanem csakis nagy kenyérvégzéses esetén szállíthassák le s illetve függeszthessék fel, hogy a gabonán kívül a hüvelyesek és a köles is kivétessenek a kikészítési eljárás kedvezménye alól, hogy már élvámolt mezőgazdasági termények visszkivitel esetén vámvisszatérítésben semmi esetben sem részesülhetők, a mezőgazdasági termények, különösen gabona, hüvelyesek, köles, tojás, bor és állatok a vámhitelezés kedvezménye alól kivétessenek.

As obstrukció ellen. Sopronból táviratozók: A vármegye közgyűlése gróf *Széchenyi Emil* főispán elnöklésével ma tárgyalta *Borsody Géza* bizottsági tagnak és érdektársainak a parlamenti obstrukció ellen beadott indítványát, melynek bevezető része így hangzik: „Sopronvármegye közgyűlésének ülésterme soha sem szolgált pártarok színhelyeül. A jelen alkalommal is, nem a pártpolitikai szempontok, de az alkotmányos jogok tisztelete s a hazafias aggodalom készítetnek bennünket arra, hogy a teremben, hol egy felsőbükki Nagy Pál, egy Széchenyi István hallatták szavukat, hol e megszentelt hagyományok emléke ma is él, tiltakozó szavunkat felemljük a parlamentáris-

mus nagy elvének megsértése ellen, eszeréves alkotmányunk megóvása érdekében.

Az indítványt *Bossay Miklós, Soltz Ödön és Karsay Imre* ellenézték, míg *Borsody Géza* és mások mellette szözlottak, mire óriási többséggel elfogadták az indítványt.

KÜLFÖLD

A német császárné és a pápa. A német császárné római útja, a *Nordd. Allg. Ztg.* egy közleménye szerint, orvosi tanácsra maradt el. A *Deutsche Evang. Corresp.* most azt írja, hogy ez az „orvosi tanács” nem egyéb félhívtalozaló ürügynél. Ez a lap a következőket írja: „A császár mint uralkodó áll a pápával szemben s látogatása politikai-diplomáciai akció. A császárné azonban, akinek különben is — mint nőnek — nem temie, hanem várnia kellene az első látogatást, a római-katolikus egyház fejével szemben mint evangélikus asszony állana szemben, azokkal az érzelmekekkel, melyek egy „evangélikus” asszony lelkében a pápa megpillantására fölkelnek. A császárné ebben a tekintetben tudvalevőleg nagyon állhatatos asszony s ez az oka, hogy miért mondott le a római látogatásról.”

A Dreyfus-ügy. Mint egy francia lap, a *Radical* írja, a revizió minden nehézség nélkül, törvényszerien, békésen, az egész világ tetszése mellett fog végbemenni. A kormánynak az a szándéka, hogy tartsa magát a kamara napirendjéhez, mely szerint a Dreyfus-ügy a törvény teréről el ne vonnassék. Münster herceg levele a revizionális eljárás célozza és Combes miniszterelnök szerencsére nem Méline.

A nacionalista újságok nem vesznek tudomást *Casimir-Péris* és Münster herceg most közzétett leveleiről, melyek, ha ugyan ez iránt még kétsége lehetett volna valakinek, napnál világosabban bizonyítják *Walsin-Esterházy* bübönységét és azt, hogy a német császárnak tulajdonított széljegyzetek hamisítványok.

Az *Aurora* kijelenti, hogy a revizió számára most már megnyitott a kapu és a semmitfészeknek nem szabad késnie a revizió megindításával, mely a közvélemény lelkiismeretét végre megnyugtató. A hivatalos Németország eddig csak annak a kijelentésére szorított, hogy Dreyfusról nem tud semmit, és miután a hivatalos német körök senkit sem vádoltak, úgy tetszett, hogy ők csak a vádlottat akarják tisztára mosni. Es az egész dologból egy diplomáciai hazugságot lehetett kimagarázni, melynek az volt a célja, hogy a német diplomatakat fedje. Amde Münster herceg leveleiben Németország nemcsak azt jelenti ki, hogy *Dreyfus* ártatlan, de egyben beismeri, hogy van egy áruló és az *Esterházy*.

A Vatikán s a lisszaboni patriárka. Ritka eset, hogy egy bibornokot fenyezessenek egyházi kiközösítéssel, a lisszaboni patriárkának, *Netto* bibornoknak azonban majd hogy része nem lett benne. A patriárka ezélt két évvel holmi régi liturgiál előjogok miatt összekakaszkodott a ritusok kongregációjával, több oly privilégiumot követelvény, amit az elődje élvezett. Mikor ezt az említett kongregáció megtagadta, a patriárka a legfőbb portugál törvényszékhez fölébbezett, holott minden pappnak szigorúan tiltják az egyházi törvények, hogy egy egyházi törvényszék ítétele ellen világi törvényszékhez fölébbezzon. A lisszaboni apostoli nuncius azonnal utasították, hogy tudassa *Nettóval*, miszerint fölébbezésé folytán ipso facto megérdemli a kiközösítést. A bibornok megijedt, álvette magát s egy pro forma vezekléssel megmenekült. Így írja ezt az *Italia*, amely vatikáni ügyekben rendszeren jól szokott értesülvé lenni.

A francia kulturharó. Mig *Grande Chartreuse*ben csak tizenhárom karthauzi maradt, nagyobbára csak tünetési viszkotegből, a rendtagok nagyobb része már külföldön van. A hires *Chartreuse*-likör gyártását áttelepítették Tarragonába, Spanyolországba. Egy év óta minden elő van késztve, hogy hogy most az új gyárban haladéktalanul megkezdhetik a munkát. A likörgyártással a fráterek foglalkoznak, míg a páterek Angliába, Ausztriába, Svájcba és Olaszországba utaztak. Maga a prior, *Dom Michel* Pigneróban, a francia-olasz határon ütötte föl föhadiszállását, mert nem adja föl a reményt, hogy a rend nonsokára diadallal fog Franciaországba visszatérni.

Marseille, április 28.

Nagy néptömeg ma reggel a *Croix Raimiere*-utcában lévő kolostor előtt tüntetést rendezett a kapucinusok ellen, minek folyamán veredések támadtak a rendőrséggel. Egy rendőrbiztos botlást kapott. A tömeg ki akart szabadítani egy letartóztatott embert, akit a rendőrségre vittek. A rendőrbiztosok alakait bevették. A rendőrök néhányan a levegőbe

lőtek, hogy a tömeget megfélemlítsék. Déleben a *Croix Rainiere*-utót a csendőrség elzárta. A kolostorban még sok ember van.

Szocialisták a porosz országgyűlési választásoknál. A porosz szociáldemokraták 150 delegátusa tegnapelőtt értekezletet tartott Berlinben, hogy a küszöbön álló országgyűlési választásoknál követendő taktika fölött tanácskozzék. Egyhangúlag elhatározták, hogy ezekben a választásokban a szociáldemokrácia erősen résztvevő. Kezdetben önállóan fognak működni, mivel pedig a mostani választási rendszer mellett nincs kilátásuk a sikerre, tehát a liberális jelöltekre fognak szavazni.

A balkáni forrongás. Az orosz lapok jelentése szerint nemsokára *rendkívüli török követség* fog Pétervárra menni. A köldöttség magas török méltóságokból és a szultán első hadsegédéből fog állani, s a konstantinápolyi orosz nagykövetség néhány tagja is elkíséri.

A *Moszkovszkij Vjesdomoszti* azt írja, hogy Oroszországot Törökországhoz való jövőendő viszonyában nem a Szerbina haláláért való bosszu vezérli, hanem Ausztria-Magyarországgal együtt közösen fogja folytatni eddigi politikáját, hogy a reformok végrehajtását kieszközölje. De már jövőre is éber szemmel fogja kísérni Törökország tevékenységét a macedonai vilájakban.

A lumai és ipeki albánok egy része kijelentette, hogy elfogadják a reformokat. Erre az birhatta rá őket, hogy a török csapatok megkezdték az albánok elleni akcióit. Husz zászlójú katonaság 18 ágyúval elindult Ferizovicról Prizrendbe, hogy az albánokat a reformok elfogadására kényszerítse. Az albánok lefegyverzése már megkezdődött. Ugy hírik, hogy eddig 3000 puskát vettek el az albánoktól. A török katonaság O-Szerbiában 60.000 emberből áll és 108 ágyúja van, tehát a siker biztos. Minden városban és faluban erős őrségeket hagynak hátra, az albánok apró erődjeit lerombolják, a vezéreket elfogják és Ázsiában internálják addig, amíg a rend helyre nem áll. Az albánok nagyon meg vannak rémülve és valószínűleg megadják magukat. A szultán békitő köldöttsége Ipekől szerencsésen megmenekült.

Bécs, április 28.

A *Kölnische Zeitung* illetékes helyről kapott értesülések alapján közli, hogy a hangulat a portán rendkívül izgatott, mert a helyzetet szerfelett komolyan tartják. A nagyhatalmak elhatározták, hogy az arnauták garázdálkodásának véget kell vetni s ha Törökország nem bír velök, akkor a közbenjáró hatalmak, első sorban Ausztria-Magyarország és Oroszország feladata lesz ez, mint amely államok a reformok ügyében a vezetést átvették.

A Reichsrath ülése.

Bécs, április 28.

Több napi szünet után ma újra összejött a Reichsrath képviselőháza és az urakháza is. Amott több sürgős indítványt tárgyaltak, többek közt a szerb kereskedelmi szerződésről szólót.

Straneky és társai sürgősségi indítványt nyújtanak be az *olmützi hercegeknek Rectus-asztában*, amelyben utalnak a már ismert tényekre és szigorú vizsgálat megindítását követelik arra nézve, hogyan jutott az érsek Rectus táviratának eredeti kéziratához, és esetleg a szükséges lépések megtételét követelik a bűnösök bűnvádi üldözésére. *Heitinger* két erőshangú interpellációt terjeszt be németül címzett leveleknek *Magyarországon való helytelen késésítés* és a miatt, hogy azokat esetleg egyáltalán nem is kézbesítik, továbbá egy hivatalos magyar átirat miatt, amelyet a bécsi Kikerítő szerkesztőségéhez intéztek *fordítás mellékése nélkül*.

Pfaffinger és társai interpellációt jelentenek be a hadsereg részére való szállításoknak az osztrák és a magyar termelés között való megosztása tárgyában. Az interpelláció utalnak arra, hogy a minap megrendelt 62.000 haubica-ágyú és 15.000 hegyi ágyúvédéknek több, mint felét magyar *gyepryváradnál* rendeltek meg s a hadügyi kormány a magyar delegáció egy határozatára hivatkozik, amely szerint a magyar ipar olyan ágakban, amelyekben versenyes, ne csupán a kvóta arányában részesüljön. Ez súlyos megsértése az osztrák iparnak. A magyar delegáció határozatát Ausztria nem fogadhatja el, mert az egyenesen ellenkezik Ausztria iparának érdekeivel. Az interpellációk kérdik, hajlandó-e a kormány a hadügyi kormányzattal és a magyar kormányval azonnal azonnal érintkezésbe lépni abban az irányban, hogy a hadsereg részére való szállításoknál ne a magyar delegációnak az osztrák ipar érdekeit sértő határozatai érvényesüljen, hanem hogy a szállítások minden iparágban a kvóta arányában oszthatassanak meg a magyar és az osztrák ipar közt.

Ezután a pénzügyi, közoktatásügyi és a kereskedelmiügyi miniszterek több interpellációra választottak.

A *pénzügyminiszter* válaszol többek között arra

az interpellációra amely a Magyarországgal való határforgalom megnehezítése miatt panaszkodik. A miniszter kijelenti, hogy miután a fennálló szabályok szerint a megadóztatott szőlő, pálnika, ásványolaj és cukor ama mennyisége után, amelyek a két ország közötti forgalomban az egyik országból a másikba mennek át, az adók a küldő ország által a rendelkezési országának megfériendők, ennélgyova eme forgalom pontos ellenőrzése az államkincstár érdekében elkerülhetetlen.

Kienmann és *Schöpfer* megokolják sürgősségi indítványukat és hangsúlyozzák, hogy a *szerb kereskedelmi szerződés* felmondását az egész mezőgazdaság kívánja, amelyet úgy a kormány, mint a parlament védeni köteles. Mindent meg kell akadályozni, ami megakadályozhatná a marhakiültet Németországba.

Dr. Schöpfer kijelenti, hogy gazdasági okok szólnak a mellett, hogy a Szerbiával való szerződés, mielőtt csak lehet felmondassék. Politikai tekintetek nem lehetnek mértékadók. Ezért kéri a sürgősség eltagadását.

Dr. Ellenbogen hangsúlyozza, hogy Ausztria jövője a Földközi-tengeren van, amiért is a Balkán-államokkal lehetőleg barátságos viszonyban kell élnünk. Oktalan politika volna, ha Szerbiához való jó viszonyunkat megszakítanók, amíg autonóm vám-tarifánk el nem készült és Magyarországhoz való viszonyunk szabályozva nincs.

Koerber miniszterelnök kifejezi, hogy a kormány teljesen tudatában van annak, mily terjedelemben jó tekintetbe a Szerbiával való kereskedelmi szerződés mezőgazdasági érdekeink szempontjából. De nem szabad figyelmen kívül hagynia a kormánynak azt sem, hogy Szerbia piaca az osztrák iparnak. A szerb kereskedelmi szerződés azonnali felmondása ideiglenesen ki nem tilthető rést ütne kereskedelmi szerződéseink közöttben zárt körben, még pedig oly pillanatban, amikor a kormány különösen azon fáradozik, hogy a nagy, eiső sorban tekintetbe jövő barátságos álmokkal kötenőd új kereskedelmi szerződések előkészítésében elejét vegye minden rázkódtatásnak a megváltozott viszonyokhoz való alkalmazkodásnak. Ez nagy hiba volna egész kereskedelmi politikánkra nézve. A kormány ily kritikus időben szükségesnek látja, hogy előbb azokkal az államokkal kötenőd kereskedelmi szerződések ügyében döntünk, amelyeknek magatartása a monarchiával szemben elhatározó lesz egész jövőendő eljárásunkra nézve.

Kittel azt mondja, hogy Szerbiából és Magyarországból hurcolják be a ragályos állatbetegségeket. A nagyméretű a parasztostály érdekeinek megóvása végett az indítvány sürgőssége mellett fognak szavazni.

Lecher a jelen időpontot nem tartja alkalmasnak a kereskedelmi szerződés felmondására.

Mensdorf indítványára ezután berekesztik a vitát és vezérszónoknak az indítvány ellen *Chiarri* választják meg. Az indítvány mellett *Soukup* van egyetlen szónokul feljegyezve. A tárgyalást ezután félbeszakítják.

Az *elnök* indítványozza, hogy a legközelebbi ülést, tekintettel a bizottságoknak telette sürgős tárgyalásaira, május 5-én tartás meg, napirendjén a kvóta-bizottság megválasztásával is.

Grabmayer tiltakozik az ellen, hogy a házszabály-reformot megelőzőleg más tárgyakat tüzzenek napirendre. (Élénk közbeiktatások a szociáldemokraták részéről.)

Daszynski: Ne provokáljanak bennünket! Obstrukciót akarunk, hát legyen obstrukció!

Grabmayer folytatva: *Daszynski* ur, ön a legkisebb pártköz tartozik. Önnek nincs joga beszélni! Önnek nincsenek választói! A szónok azt indítványozza, hogy a legközelebbi ülést május 1-re tüzessék ki. Indítványozza továbbá a napirend sorrendjének olyatén megváltoztatását, hogy a házszabálybizottság jelentése harmadik pont gyanánt a szolgálati óvadékokra vonatkozó jelentés után tüzessék napirendre.

Stein Grabmayernek ezen utóbbi indítványát provokálásnak mondja. Egyebekben indítványozza, hogy május 1-ére való tekintettel, pénteken tartassanak ülést és az 5. pont helyett (házszabályreform) a 14. §-rendeletet első olvasását tüzessék napirendre.

Pernerstorfer hozzájárul *Stein* utóbbi indítványához és indítványozza, hogy a 14. §-rendelet tárgyalása végett csütörtökön, április 30-án tartassanak ülést, ellenben ne tartassanak május 1-én, még pedig éppen erre a munkásünnepre való tekintetből. Indítványozza, hogy a házszabályok reformját egészen vegyék le a napirendről. A szónok polemizál *Grabmayer*rel és annak indítványával, de az elnök felszólítja, hogy szorítkozzék indítványára. (Élénk megbotránkozás a szociáldemokraták és *Pernerstorfer* részéről.)

Kajtan azt indítványozza, hogy a vasutügyi bizottságok az államosítási akcióra vonatkozó és ma szétosztott jelentésüket tüzessék a napirendre 5. pont gyanánt.

Dvorzak indítványozza, hogy a 6. pont gyanánt a 14. §-ra vonatkozó bizottsági jelentés tüzessék napirendre. Szavazás során *Pernerstorfer* indítványát, hogy április 20-án tartassanak ülést, elvetik, ellenben *Grabmayer* és *Stein* indítványát, amely szerint a ház május 1-én pénteken tartasson ülést, elfogadják. *Pernerstorfer*nek azt az indítványát, hogy a házszabályok reformját vegyék le a napirendről, 139 szavazattal 45 ellenében elvetik, hasonlóképpen elveti *Steinnak* azt az indítványát, hogy 5. pont gyanánt a 14 §-rendeletet tüzessék a napirendre. Ezután *Grabmayer*nek ama napirend-indítványa telett szavaznak, amely szerint 3. pont gyanánt a házszabályok reformja tüzessék a napirendre, miközben élénk közbeiktatások hangzanak tel a szociáldemokraták és nagyméretűk részéről.

Daszynski azt kiáltja: Le a nagybirókossal! Le a szabadalmazottakkal!

Iro: Önök az obstrukció akarják, legyen meg az akaratuk! A kiegyezési bizottságban találkozzunk majd!

Grabmayer indítványát 115 szavazattal 95 ellenében elvetik. (Élénk tetszés a szociáldemokratáknál és nagyméretűeknél.) A ház ezután 127 szavazattal 93 ellenében elfogadja *Kajtan* indítványát (Élénk tetszés a csehekénél.) és 115 szavazattal 90 ellenében *Dvorzak* indítványát. (Gyönyör kiáltások a szociáldemokraták és nagyméretűk részéről *Grabmayer* ellen, aki *Dvorzak* indítványa ellen szavazott.)

Az elnök 5 órakor berekesztette az ülést.

Bécs, április 28.

Az *ifjú-csehek* a kiegyezési bizottságban ma megkezdtek az obstrukciót. A mai ülésen mindössze két szónokul beszél s az egyik mindjárt azután újból szólásra iratkozott fel. Amint a második szónok befejezte beszédét, az ifjú-csehek követelték az ülés berekesztését s azzal fenyegettek, hogy nem engednek tovább tárgyalni, ha követelésüket nem teljesítik.

Bécs, április 28.

Az *urakháza* megválasztotta a kvótaküldöttséget. Megválasztottak: *Chlumecky*, *Cyhard*, *Montecuccoli*, *Schönborn* és *Sochor*.

HIREK

Le a könyvekkel!

Imponál a bátorság, bármilyen ügy mellett nyilatkozik is meg. Imponál még *Bruchien* amerikai érsek is, akinek indítványára Montreal város böcs kupaktanácsa visszatartotta Carnegie 150.000 dollárját. Nem azért, mintha Montreal városának pénzeszekrényei annyira teli volnának, hogy egy fillért sem lehetne többé bennük elhelyezni, és azért sem, mintha *Bruchien* érsek legyőzhetlen ellenszennvel viseltetnék *Mammon* iránt, emlékezővén *Máté* evangelista szavaira: „Nem szolgálhatok Istennek és a világi gazdagságnak!”

Nem, *Bruchien* nem gyűlöli a dollárokat és fényesen berendezett, márványkövű palotája a legmerészebb fantáziában sem idézi fel a régi remetéknek szomorú barlangjait! Nem is a Carnegie aranyai zavarták meg a jeles egyházi férfit lelkének nyugalomát; ami az ő szenvedélyeit és gyűlöletét felkorbácsolta, az a cél volt, amelyet az óriási összegnek szolgálnia kellett volna.

Mert hát borzasztók valának a híres milliárdosnak szándokai!

Sem többet, sem kevesebbet nem akart, mint hogy az 6 150.000 dollárján még egy könyvtárt rendezzen be Montreal városa!

Még egyet, tört ki a nemes érsekből a megbotránkozás és felháborodás haragja, hát nem elegek a meglévők is? Mi lésszen Montreal városából, ha könyvtár mellett könyvtár emelkedik fényes utcáin!

És szenvedélyes kifakadásai, szónoklatának heve és tekintetének villámai annyira hatottak a tanácsnak böcs tagjaira, hogy egy szívvel, egy lélekkel kiáltották:

— Le a könyvekkel!

Végre elhangzott a nagy szó! *Bruchien* érsek az elsőseg dicsőségét! Ha a vele egy huron pendülök, a sötétség lovagjai egymásután fogják seregeik előtt az új jelszót hangoztatni, Montreal érseke büszke megelőlegezettséggel üthet majd a mellére:

— Én voltam, aki először ki mertem mondani!

Ugy vagyok! Merészség, bátorság kellett hozzá és 6 megselekedte.

Mire való a sok komédia és hazug jelszó? Akik ellenségei a világosságnak, tegyenek meg, mint *Bruchien*, a bator, és röpiratok, vezércikkek, szónoklatok helyett hangoztassák egyre és szünetlenül:

— Le a könyvekkel!

Mert a könyv, a könyv, az az igazi ellenség! Hogy milyen könyv? Minden könyv. Még az is, melyet a sötétség mellett és a világosság ellen irnak. Még az is, amely enmaga: a könyv ellen támad.

Mert megmozdítja a tunya elmét és bár egyideig a könyv kijelölte irányban halad, egyszerre csak valamelyik mellékősvényre csap át, mellékősvényre, mely kivezet az erdő

homályból és egyszerre csak megmutatja napot, a napot...

Maga a megmozdítás a veszedelem! Az elme kerekének a megindítása. A szunnyadó gondolatoknak a felkavarása... Ha azok egyszer szárnyra kapnak, nincs többé szükségük nógatásra. Szállanak azok maguktól, a bennük rejtőző erők megsemmisíthetetlen hatalmával! Szállnak és tökéletesednek. A selejtet kivetik magukból, a tisztát és éterit magukba szívják. Egy ideig talán csunya, visszataszító mezben vergődnek a porban, de azután kinos vajdással levetik az utálatos burkot és mint ragyogó pillék szállnak a fény felé!

Uraik, mindenféle maradiság hívei, forduljanak áhitattal Montreal felé, mert onnan árad az igazi sötétség!

A gondolat mélyen szendörgő csiráinak pedig a legbuzgóbb életreébresztője a könyv. Kiáltás hát Montreal diós érsékével együtt egy szívvel, egy lélekkel:

— Le a könyvekkel!

Mert míg csak egyetlen könyv lésson a világon, nem hajthatják nyugodtan pihenőre fejüket.

Egyetlen könyv elég, hogy legyőzhetlen istenként újra teremtesse a szellemnek egész megölt világát!

F. A.

Budapest, április 28.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-ikán új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításra idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapesten. Bécsből jelentik, hogy a király május 6-án hosszabb tartózkodásra Budapestre utazik.

— Királyi kitüntetés. A hivatalos lap mai száma jeleníti, hogy a király *Márfy* Ede pénzügyminiszeri osztálytanácsosnak kitűnő szolgálatai elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet adományozta.

— A szász király Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy *György* szász király ma reggel minden kíséret nélkül vadászkirándulást tett a mannsvárthi udvari vadászterületre, ahol báró *Gudenus* fővadászmester üdvözölte. Az erre rendezett hajtóvadászaton a király több ózbakot ejtett el. A szász király délután 1/3 órakor visszaérkezett a vadászatról és a Hofburgba hajtatott, ahol a délután lakosztályában töltötte. 1/6 órakor ő felsége és a szász király az Angarten-palotába hajtatott az *Otto* főherceg által adott családi ebédre. Az ebéden résztvettek *Matild* szász hercegnő és *Lajos Viktor* főherceg is. Ezzel egyidejűleg a Burgban udvarnagyi ebéd volt, amelyen résztvettek a szász király kíséretének tagjai, a király mellé diszszolgálatra kirendelt urak és az udvari mellőzöttek. Este az ünnepiesen kivilágított operaházban a szász király tiszteletére diszszolgálat volt. Előadták *Aidának* egyes részleteit és a *Der jaulé Hans* című balettnak két képét. Az *Aida* részleteinek meghallgatása után királyunk, a szász király és az uralkodó család tagjai visszavonultak az udvari diszsháló szalonjába, ahol teáztak.

— Gruscha érsek jubileuma. Bécsből jelentik, hogy a király a következő kéziratot intézte dr. *Gruscha* bíboros hercegekhez:

Kedves dr. *Gruscha*, bíboros hercegek! A Mindenható kegyelme megadta önnek, hogy teljes szellemi és testi erőben fejezze be legközelebb püspöki működésének huszonötödik és papi működésének hatvanadik esztendejét. Örömmel emlékszem meg újból is ebből az alkalomból azokról a szolgálatokról, amelyeket ön az egyháznak, háznak és a hazának bivatásához hív kötelességteljesítéssel tett és amelyek által ön elismerésemel kiérdemelte. Ez elismerésem külső jelekkel adományozom önnek az 1891. január 22-én kend elhatározással önnek adományozott Lipót-rend nagykeresztjéhez a gyémántos jelvényekkel. Bécs, 1903. április 28. *Ferenc József* s. k.

— Püspöklátogatás Kecskeméten. Gróf *Csáky* Károly váci püspök ma Kecskemétre érkezett. A város és az egyházi hatóság részéről díszes fogadtatásban részesült. *Kada* polgármester és a városi tanács tagjai diszmagyarban vonultak ki a fogadóra és a város négyesfogaton hozták be a lellobogozott utcákon keresztül nagy néptömeget kísérve. A püspök tíz napot tölt Kecskeméten, főszenteli az újonnan restaurált *Roskovics* mester freskóval díszített főtemplomot, kánoni vizitációt és általános bérmlást tart.

— A titokzatos ur. Görög újságok a német trónörökös athéni látogatásának epizódjai között egy érdekes úrról emlékeznek meg. Ez az ur is meglátogatta a görög fővárost és pedig abban az időben, amikor a német trónörökös, azóta el is utazott — a az az érdekes a dologban, hogy a legszorgosabb utánajárás után is még ma se tudja a rendőrség, hogy ki ő voltaképpen. Korintoszban tünt fel az ismeretlen ur, kevéssel a trónörökös odaérkezése előtt vált gyanússá, hogy nagyon érdeklődött a herceg érkezése és programja iránt. A rendőrség persze utánavelelte magát annak a feladatnak, hogy megtudja, hogy ki ez az érdeklődő ur, de nem tudott megbízható adatokhoz jutni. Elfogták tehát mint anarkhistát. Az elfogatás azonban nem ment simán. Az ismeretlen vosztól sztkozódott s azután is megtagadta azt, hogy megmondja a nevét. Csupán annyit árult el, hogy katonatiszt volt s ismerőse a trónörökösnek. Közben megérkezett a trónörökös s értesítették őt arról, hogy micsoda fogást csinált a rendőrség. Megmondták neki azt is, hogy micsoda név alatt tartózkodott az idegen Korintoszban, amire a trónörökös kijelentette, hogy ilyen nevű ismerőse nincs. Ezzel azonban még nem volt bebizonyítva az, hogy az idegen csakugyan anarkhista, s mivelhogy a görög törvények nem türik el azt, hogy valakit csak úgy ok nélkül hosszabbban börtönben tartsanak, a titokzatos urat kibocsátották a fogházból. Ez akkor történt, amikor a trónörökös kirándulásra ment Akrokorintoszba. Tengeren, yachton. A titokzatos ur erre szintén hajót bérelt s kiment a tengerre. Ott aztán találkozott a trónörökössel. Atment a hajójára s felőráig maradt ott. — Aki pedig ezek után azt hiszi, hogy a titokzatos ur valami mesebeli herceg, nagyon csalódik. Csak detektív, aki azért utazott Görögországba, hogy vizsgálja Németország leendő felséges urának testi éptségére.

— Sándor király válik. Ugy látszik, hogy Sándor király csakugyan megelégedte már a házasság élet gyönyörűségével. Belgrádból érkezett hírek vallanak erre. E szerint a király és Draga királyné között komoly differenciák merültek föl. Feltűntet kelt, hogy Sándor király mindazokat a tiszteltek, akiket annak idején áthelyeztek, mert házasságát elenekték, visszahívta és előléptette. *Pisics Péter*, Milán király volt szárnysegédét, aki Draga királynéra tett sértő megjegyzések miatt büntetésből Nisbe helyeztetett át, a Sándor király nevét viselő 7-ik gárdaezred második zászlóaljának parancsnokává neveztek ki. *Markovics Zedomil* őrnagy, aki a király eljegyzése után azonnali elbocsátását kérte az udvari szolgálatból és büntetésből *Usiceba* helyezték át, a belgrádi tüzér-aliszti iskola parancsnoka lett. Épp így csodálkozást kelt *Szicsics Ljubomir* erodes előléptetése is, aki pétervári katonai attasé állásáról azzal mondott le az ifjú király eljegyzése után, hogy nem akar tudni a királynéről. Ezek a visszahívások s a legfontosabb állami hivataloknak a királyné nyilvánvaló ellenségeivel való betöltése Belgrádban egész határozott formában felszínre vetette a válásról szóló híreket.

— A Rákóczi-ünnep. Az egyetemi ifjuság Rákóczi-ünnepén *Nemes Mihály* testőrművész magára vállalta a kuruc-matiné stízszerű kurucosapatának és a nyugó kurucotbarnak a rendezését. A főrendiházat, a képviselőházat, Budapest fővárosát, Pestvármegyét, Sárospatak, Eperjes, Kassa és Kolozsvár várost jelképezte az ifjuság rendezőse. Hogy a kuruc-ünnepnek testületileg képviseltessék magukat. *Kriszán Mihály* pápai kamarás pedig arra kérte, hogy az egyetemi templomban a kuruc-ünnepély napján reggel ünnepi szentmisét tartson Rákóczi lelküdvéért.

— Elhunyt angol miniszter. Londonból táviratozzák, hogy *Hanbury* angol földművelésügyi miniszter ma reggel meghalt. Az elhunyt, aki Balfour kabinetjének egyik kevésbé ismert tagja volt, nemrég tüdőgyulladásban megbetegedett s ez a betegség okozta halálát is.

— Differitisszes hercegnő. Münchenből jelentik, hogy *Károly Tivadar* bajor herceg felesége, aki differitisszben súlyosan megbetegedett, az éjszakát jól töltötte. A betegség előreláthatóság kedvező lefolyású lesz.

— Jubileumi ünnepség. Nagykanizsa város intelligens közönsége ma lelkesen ünnepelte *Vidor* Samuné, szül. gelsei Guttman Hedvig asszonyt abból az alkalomból, hogy 25 éve elnöke a nagykanizsai izr. jótékony nőegyletnek. A jubilaris ünnepségen résztvette az izr. jótékony nőegyletlen kívül Nagykanizsa városának ugyszólván egész társadalma. Az ünnepség hálaadó istentisztelettel kezdődött, mire a jubilaris urnó a tisztelőg küldöttségeket és üdvözölőket fogadta. A vármegye közönsége üdvözlését gróf dr. *Jankovics* László Zalavármegye főispánja személyesen, *Cserbán* Károly alispán pedig írásban tolmácsolta. A város közönsége nevében *Vécsey* Zsigmond polgármester jelezte ki üdvözlését a jubilarisnak. Vidorné tiszteletére alapítványt tettek, melyre eddig a nőeg-

leti tagok 2000 koronát gyűjtöttek, úgy hogy az alapítvány összege most már meghaladja a 7000 koronát.

— Főúri esküvő. A Jézus Szent Szivéről nevezett templomban tizenegy főúri esküvő volt ma délelőtt. Ma délelőtt tizenegy órakor esküvőtt nádasi gróf *Nádasdy* Tamás tartalékos huszárbadnagy, gróf *Nádasdy* Ferenc és felesége, *Zichy* Ilona grófnő fia a szép *Wenckheim* Mariska grófkisasszonnyal, gróf *Wenckheim* Frigyes és *Wenckheim* Krisztina grófnő leányával. A templomföldt kétoldalt a gyalogjárót nagy, kiváncsi közönség lepte el, várva a násznép fölvonulását. A rend főntartásában a parádéba öltözött lovasrendőröknek a Nádasdy-család pirosmentes hajdúi és a Wenckheimok zöld-libériás vadászai segítettek. A templom boltos bejáratát aranyásvos, piros lepel takarta, piros baldakin borult a lépcső fölé is. A templomba csak jeggyel lehetett bejutni, így is zsufolóság megtelt mágnásokkal, a fővárosi főúriesség színe-javával. A templomot gyönyörűen díszítették délszaki növények és fehér orgonavirág úde díszével. Az ottl. léposfőnéél fehér virággal és habos fehér látýollal díszített diadalív alatt haladt föl az ifjú pár és nyomukban a nyoszolyalányok és vőlelyek csapata. Az esküvő nem tartott soká. A pap rövid beszédet tartott, Isten áldását kérte a szép kötésre, azután énekszó és orgonazugás hangjai közt kiélel indult a diszmagyaros, selymes násznép, emlékül egy-egy fűrt orgonavirágot vitt magával mindenki. A páratlan szép diszmagyaros menyasszonyi ruhát és az egész kelengyét *Girardi* órási, és kir. udvari szállító divatruházára készítette, valamint a remekbőnl-remekb. toalettek legnagyobb részét is, melyek mind általános feltűnést keltettek. *Girardi* újból bebizonyította, hogy a toalettel minden tekintetben fényesen kiállják a versenyt nemcsak a hazai, hanem a külföld legelőkelőbb házaival is.

— A magyarság térfoglalása. *Komáromból* írják: A komáromi megye *Szamor* községben vasárnap avatta fel *Sárváry* Aurél főispán a megye közönsége által létesített óvodát nagy ünnepségek között, ami a magyar nyelv diadalmas térfoglalását jelenti. Az ünnepségen résztvettek a főispánon kívül *Asztalos* Béla megyei főjegyző, *Major* László közigazdasági előadó, *Fáy* István főispáni titkár, *Lőrinczy* György tanfelügyelő, *Marshall* Farkasné báróné. Dr. *Mikló* István esperes-plebános szép beszéddel üdvözölte a főispánt és megáldotta az épületet. Az apró, kis növendékek zamatos magyar nyelven szép hazafias verseket mondtak a vendégek előtt. Megjegyzendő, hogy a község tiszta német és a felnőttek éppen semmit sem tudnak magyarul. Végül a községi bíró köszöntte meg tört magyarsággal, de dicserőterbe legyen mégis magyarul, a kulturális mű létesítését. A plebános az ünnepség után ebédet adott, ahol megjelentek a környék összes notabilitásai.

— Gróf *Csekonics* temetése. *Zsombolyáról* jelentik, hogy holnap délután három órakor temetik el gróf *Csekonics* Sándornét, akinek halála küllönösen Szombolyán és vidékén keltett nagy részvétet, mert ott közelről látták a főúri asszony áldásos működését. A kastély nagyertermében áll az elhunyt ravatára, amelyre eddig is sok koszorút küldtek. A temetésre ma *Zsombolyára* utaztak a *Cziráký*, *Lipthay*, *Károlyi*, *Szechenyi* és *Orcey*-családok tagjai.

Özv. gróf *Csekonics* Jánosné halála alkalmából a Magyar Vöröskereszt-Egyesület igazgatósága ma rendkívüli ülést tartott, melyen *Zichy* Sándor társelnök és *Csék* Ervin alelnök élneköt.

Csék Ervin miniszter meghatottan jelentette be a gyászbeszédet és megemlékezést azokról a nagy érdemekről, melyeket a boldogult a Magyar Vöröskereszt-egyesület körül szerzett, kérte, hogy a teendők iránt határozatlan. *Babarczy Schweitzer* Ottó főgondnok indítványára az igazgatóság elhatározta, hogy gróf *Csekonics* Endréhez, az egyesület elnökéhez részvétiratot intéz. A ravatára az összegyűjesült nevében pálmakoszorút helyez, az egyesület épületeire gyászszóltó tüzet ki, a végtesztésében dr. *Farkas* László főjegyző és *Csodósy* Béla igazgató által képviseltet magát, a megboldogult lelküdvéért az Erzsébet-kórházban e hó 30-án délelőtt fél 10 órakor szentmisét tartat, melyen a szolgálaton kívüli személyzet is résztvesz: a megboldogult emlékére és nevére egy 5000 koronás alapítvány létesít, melynek évi kamatait az igazgatóság által megállapítandó módon az elhunytak halála napján a szolgálatban legkiválóbb apóitónéknak fogják kiadni. Ugyancsak ülést tartott az egyesület számvizsgáló-bizottsága is Nagy Gábor min. tanácsos elnökletével s gróf *Csekonics* Endrének táviratban fejezte ki legmélyebb részvétét.

— A csongrádiak kivánsága. Az országgyűlési képviselőválasztási jogától megfosztott *Csongrád* közönség gyűlése elhatározta, hogy mivel képviselőküldési jogától erre a ciklusra meg lett fosztva, az iránt fog kérelmezni, hogy a képviselőház adja át az ekként fennmaradt napidijakat *Csongrádnak*. A község ez üszveget valamely jótékony alapítvány cójaira tőkésítette. A kérvényt ma nyújtotta át dr. *Szivák* Imre országgyűlési képviselő a Ház elnökének.

— Házasság. *Sándó* Ferenc hírlapíró az *Ébredés* belső munkatársa, eljegyezte *Thurzó* Irma kisasszonyt Budapesten. *Werner* Miksa ur Kassáról eljegyezte *Politzer* Irén kisasszonyt Budapestről.

— **Kisfaludy Á. Béla temetése.** A katolikus egyház és a közélet óriási részvétel mellett temették el ma délután *Kisfaludy Á. Bétát*, a Szent István-Társulat palotájának oszloposarokából. A szeriartás kedvetlenül jóval előbb zufozásig meglát a ravatalos helyiség és mindamellott még igen sokan kint is szorultak.

A végfiszességadásra megjelent a Szent István-Társulat egész választmánya és egész tisztikara gróf *Zichy Nándor* belső titkos tanácsos elnökkel és *Kaposy József* igazgatóval, a Tudomány-egyletem tanácsa és tanári kara, *Kéty Károly* udvari tanácsos rektorral, a központi papnevelő-intézet előjáróságára és növendékei *Kriszán Mihály* pápai kamarás, kormányzó vezetése alatt, továbbá az Országos Pázmány-Egyesület, a Katolikus Kőr, a Szent Imre-Egylet és még több fővárosi katolikus egyesület. A gyászoló közönség sorában ott voltak: *Császka György* kalocsai érsek, dr. *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Várady Árpád* címzetes püspök, *Lundel* kanonok, gróf *Zichy János*, gróf *Zichy Aladár*, *Ilosvay Lajos* műegylemi rektor, *Erdődy Béla* tankerületi főigazgató, *Gopcsa László* kormánybiztos, *Vécsy Tamás* egyetemi prorektor, *Székely István* hittudományi dékán, *Payer Imre*, *Than Károly*, *Ballagi Aladár*, *Schwarz Gusztáv*, *Medveczky Frigyes*, *Kovács Gyula*, *Heinrich Gusztáv*, *Sághy Gyula*, *Klug Nándor*, *Rapacsó Raimund*, *Timon Ákos*, *Margalitis Ede*, *Fejérváry László*, *Kiss János*, *Bita Dezso*, *Aladéssy Ignác*, *Békéffy Remig*, *Czobor Béla*, *Concha Gyóző* és *Acsay Antal* egyetemi tanárok, továbbá *Marqitay Antal* egyetemi tanácsjegyző, *Magyar Gábor* piarista rendfőnök, *Hoffmann Benedek* szervita rendfőnök, *Lollok Lénárt* és *Kurz Vilmos* p.ébanosok, *Cziklay Lajos* az Újságíró-Egyletet alelnöke, *Bónitz Ferenc*, *Gyürky Ödön*, *Szemeczev Emil* és *Sziklay János* szerkesztők, *Purt Iván* és *Glattfelder Gyula* tanulmányi felügyelők, *Tomesányi Károly* és *Demján János* jézusársági atyák, *Simon Péter* titkár, *Révay Tibor*, *Prónai Antal*, *Bán Sándor*, *Dedek Kreszczeno Balogh Sándor* stb. Gróf *Szechenyi Miklós* győri püspök végezte a beszentelést, a szeriartásnál *Ruschek* és *Schieffer* kanonokok, *Kanovics Mór* józsefvárosi apátplébános és a kerületi papság segédkezett. Beszentelés után a szeméremi növendékek gyászadt énekeltek. Azután megindult a menet a kerepesi sírkert felé, ahol a koporsót *Ruschek* kanonok még egyszer beszentelte s ezután a Deák-mauzóum mellett örök nyugalomra helyezték.

— **A mormonok és a német kormány.** Az Észak-Amerikában alapított mormonvallás, amely híveinek a vagyon közönsége mellett a többnépűséget is megengedi, Németországban is kezd terjedni. Százötven mormon misszionárius terjeszti *Brigham-Young*-nak, a vallás alapítójának tanítását és Poroszországban, Mecklenburgban és Bajorországban már érzékeny szavazóterületet hívtak. Most már a német kormány is kezd foglalkozni az új szektával s mint Berlinből jelentik, elhatározza, hogy a mormonokat kiűzi a német birodalom területéről, mert vallásuk ellenkezik a német törvényekkel s a közkereskedésbe is bele is ütközik olyan országban, ahol a többnépűség meg van tiltva. Cannon, a németországi mormonok vezetője, tiltakozott a német kormány elhatározása ellen s az Egyesült-Államok berlini nagykövétet is fölhívta, hogy járjon közbe a német kormányánál a mormonok érdekében. De a német hatóságokat ez nem riasztotta vissza. Rövid határidőt tettek ki a mormonoknak ügyeik rendezésére s kijelentették, hogy a határidő leteltével el kell hagyniuk Németországot.

— **A Duna-ünnepély.** A Duna-ünnepély egyik legnagyobb látványossága az az óriási tüziáték lesz, melyet a londoni *Kristály-palota* tüziáték-mesterei rendeznek a Gellérthegyben. A citadella udvarán, bástyáin és környékén munkások százai fázadoznak a tüziáték előkészületein. Óriási állványokat ácsolnak nagy fenyőszálakból a város felé néző oldalon. Itt állítják föl a 170 láb magas tűzkeréket, innen omlik le a hegy oldalán a tüzes zuhatag és innen fog száz láb magasra szökkenni a tüzes szökőkút sugara. Mindenféle csodás alakú és szerkezetű kisebb állvány és gépezet hever a citadella udvarán. Ezek állítják majd el a tüzes lákat, a rőzsebokrokat, az exotikus virágok tűzben égő formáit. Külön gépezet való a tüzi-kiugrók kilővésére, melyek a bástya fokáról repülnek le a Dunába. Egy másik élmés gép óriási villamokat cikáztat keresztül a levegőn. A bástya alatt, — mintha csak ismét ár volna a citadella, — egész mozsártegek hevernek egymás mellett, szép sorban. Ötven mozsárból repülnek május 13-ikán este a tüzi-bombák a levegőbe. Maguk a bombák, melyek a régi tüzi-mesterség fura-fantáziáit hozták emléketünkbe. Ient csak az ünnepély résztvevőinek hevernek. Ient csak az ünnepély estjén hozták föl, épp úgy, mint azt a sok száz láda rőpennyit és löport meg bengáli anyagot, amit szintén ott halmoztak föl az óles lákkal védett boltoszatok alatt. A citadella udvarán pedig hatalmas rőzse-szerkezet segítségével készült a negyven méter magas magyar címer, az ugyanakkora magyar korona lángban égő képméne a bemutatásához szükséges állvány. Ügyes mesterek éppen ma készítették el a király arcképe, amely ötven méter magas. Ez az óriási arckép a bástya lőkarj fog ezer meg ezer tüzpontból alkotott rajzban ragyogni. Minden előkészület arra mutat, hogy az ünnepély estjén csodálatos szép látványban lesz a közönségnek része. Eppen azért nagyon ajánlatos, hogy akik az esti hét órától tízenegy óráig tartó ünnepélyt zavarlatlanul és teljes kényelemben akarják élvezni, a tribünökön biztosítsanak maguknak ülőhelyeket. Másfelől ugyanis ülőhely nem lesz, míg

a Petőfi-téren, *Vigadó-téren* és *Eötvös-téren* levő tribünök, különösen hölgyek és gyermekek részére, teljes kényelmet biztosítanak. A tribün-jegyek számozottak és mivel már is rendkívül nagy számban fogytak, ajánlatos lesz, hogy mindenki idejekorán gondoskodjék jegyéről. Tribün-jegyek a központi irodában (*Vigadó-palota*) és valamenyijegyzárási helyen kaphatók.

— **A dolhai kuruc-sír.** Beregmező dolhai járásának lakossága között mozgalom indult meg, hogy a dolhai kuruc-sír fölött június 7-én ünnepélyt rendezzenek, amikor leleplezik a sir fölött állítandó emlékművet. Dolhában vívták *Esze Tamás* kurucai és *Rákóczi* a szabadságharc legelső ütközetét 1708. június 8-án a labano Montecuccolli-erzeddel. A kuruc idők nyomait nemcsak a kuruc sir öröklötte meg, hanem az a tény is, hogy *Bereg* községnek tiszta rutbén lakosságát most is kurucnak hívják. Az is bizonyos, hogy a rutbének a dolhai vereség után telepedtek le Dolhában. Az emlékművet közadakozásból állítják fel, melyre adakozásokat a dolhai hitelszövetkezet fogad el.

— **Jegyzők értekezlete.** A Torontálmezei Jegyzőegyesület vasárnap tartotta nagy értekezletét, amelyen az egész megye jegyzői kara részt vett. Az értekezlet elnöke *Váhegy Gőzát* választotta meg, aki utalt a jegyzői kar súlyos helyzetére s kifejtette, hogy a jegyzőkre háromlód nagy munkahalmazzal sobogy sincs arányban a fizetés. A jegyzők fixumát legalább 2400 koronában kellene megállapítani. Az új díjazásainak, de közösntéket jelezik ki a jegyzőminiszternek, hogy módot adott a díjazás megváltására és óhajtatják kifejezésére. *Orsó Gáspár* azt indítványozza, hogy ahol megrövidült a szedve a jegyző az új díjazással, ott a község vagy fizetési, vagy személyi pótlékkal kárpótolja. *Szilágyi Albert* előadásban árttervez a jegyzőminiszter által megállapított díjazásbetervez tárgyalására.

— **A család beszületést.** Az Algírban lévő Sedra helységben, miut Párisból jelentik, egy ifjú erélyes módon boszulta meg a családján esett gyámszalat. A tizennyolc éves fiú úgy vette észre, hogy egy évvel idősebb nővére fillut viszonyban él egy környékbeli tekintélyes földbirtokossal. Többször próbálta meg már, hogy a szerelmes párt meglesse, de mindig hiába. Egy este aztán, hogy előjárt végre elérje, szokásától eltérően korábban fektült le, nagy fáradságot hozván fel ürügyül és úgy tett, mintha mélyen aludnék. De nemokára föltek ösöndese, leakasztotta a szegről vadászfegyvert és észrevétlenül kiosonva a házból, elbujt egy árokban. Újföltájban hírtelen meglátta a nővéret, aki sűrű fityolba burkoltn, jobbra-balra kémlelve s végre, mikor úgy vélte, hogy senki sem látja, gyors léptekkel sietett kedvesének a birtoka felé. Az öcsöce most óvatosan követte. Így jutottak el a földbirtokos portájához, amelyen a leány elült. Késszel azután két lövés dördült el gyors egymásutánban. És mind a két lövés talált. Az egyik a leányt szíven érte és nyomban megöltte, a másik golyó a földbirtokos tüdejét furta keresztül. A birtokosnak csak annyi ereje volt még, hogy odacsuszszék a kedveséhez, aztán mellette ő is holtan roskadt össze. A gyilkos aztán visszament a városba, felöltötte a békebirót s felszólította, hogy fogassa el. Másnap, mikor a két holttesthez vezették, minden megindulás nélkül kijelentette, hogy csak mint elhunyt a pia képviselője a „család beszületést” védelmében járt el.

— **Gazdasági események megjutalmazása.** *Komáromból* jelentik: Szép ünnepség keretében adta át *Sárközy Aurél* főispán *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter jutalmát *Fel Imre* gazdasági munkásnak és *Garai Márton* bérsgazdának *Aranyoson*, akik több mint negyven éve vannak az Erdélyi-család bűki gazdaságában alkalmazva. Az ünnepen résztvettek a főispánon kívül *Erdélyi Gáspár* árszékéi elnök, *Asztalos Béla* főjegyző és nagyszámú községségi. A főispán megható beszéd kíséretében nyújtotta át a miniszter emiserő oklevélét és jutalmát, esetelével a hű munka tisztes megbecsülését. *Erdélyi Gáspár* az ünnep alkalmából fényes ebédet adott, ahonnan *Darányi* minisztert táviratilag üdvözölték.

— **Munkátlanság fokoztatása.** Sidneyben az új-délvelési kormány Ausztráliában érdekes kísérleteket végzett az utóbbi hónapokban, hogy a sidneyi munkanélküliségnek foglalkozást adjon. A kormány ugyanis nagyobb birtokokat vásárolt a város környékén s azokon mindenféle veteményeket és dohánnyt termel. Minden munkátlannak joga van a kormány farmjában munkáért jelentkezni. Egyórát munkáért vascsort kaphat, kétórát munkáért vascsort és éjjeli szállást, háromórát munkáért vascsort, éjjeli szállást és reggelit. Ezzel a berendezéssel az is el van érve, hogy a munkás esetleg bemeget délőltől a városba neki megfélemlőbb munka után nézni s délutánra már vissza is mehet a farmba. Ez a kedvezmény azonban csak három hónapra szól s azok, akik inkább akarnak állandóbb munkát ez alatt az idő alatt, teljes ellátásra és heti hat, korona pénzbeli támogatásra is számíthatnak.

— **Gyorsíró-verseny.** *Nagyváradról* írják, hogy az ottani *Gabelsberger-Markovics* gyorsíró-egyesület versenyrítást rendezett, amely igen szép eredménnyel végződött. A felső fokon (per centint 180 szótag) *Gönczy Imre* reáliskolai tanuló és *Kaufmann Mór* kereskedelmi

iskolai tanuló dicséretben részesültek; a középfokon (150 szótag) *Kaufmann Mór*, az alsó fokon (120 szótag) *Reményi Géza* főgimnáziumi és *Ney Pál* reáliskolai tanuló nyertek díjat, többen dicséretet kaptak jó munkájukért.

— **A kiseneyi zsidóüldözés.** Egy *pétóvári* telegramm jelenti, hogy a kiseneyi zavarág dolgában megindult vizsgálat egyre borzalmasabb részleteket derít ki. Az orosz belügyminiszter távirattal Kiseneybe rendelt egy odeszai vizsgálóbíró, aki már oda is érkezett. A óár rendkívüli megbízottat küldött Kiseneybe, akit maga a belügyminiszter is követni fog. A halottak száma egyre növekszik, mivel sokan, akiknek sebe nem volt veszedelmes, orvos kezelés hiján pusztulnak el. Eddig összesen *nyolcvanötven halalt meg*, a veszedelmesen sebesültek és menthetetlenül elpusztulók száma még most is csaknem száz. A zavarág, mint előrelátható volt, egyre terjed Besszarábiában; Orosz-Ugenben már meg is ölték két zsidót, hatot pedig veszedelmesen megsebesíttek. A kiseneyi zendülők halálra keresték a zsidó papot, mert a zsinagóga lámpására akarták fölakasztani. A zavarág okáról a következőket állapította meg a vizsgáló. A kiseneyi antiszemita újság azt írta, hogy a zsidók a vástórol nem messze lévő faluban megölték egy gyermeket. Ez a hír fölziglatta a népet, de azért nem tettek semmit, mikor azonban husvét-vasárnap délőltől zsidó és orosz iskolagyerekek hajbakaptak az utcán, akkor egyszerre zavarágossá fajult a nép izgatottsága.

Az idegen városokból rekvirált katonaság legénységé ugyanegy viselkedik, mint a kiseneyi helyőrség: egyszerűen megtagadta az engedelmességet és együtt tart a zavarágokkal. A rendőrség teljesen tehetetlen a felfordulás közepette. A zsidók üzleteit a csöcselék feltörte, az árukat kiszórták az utcákra, ahonnan később mindent ellopott a folytonosan járókélő, és a vástórol teljesen előzőlő naplopók. A parasztság és a gyári munkások behatoltak a zsidók házaiba és mindenütt ölték és fosztogattak. Nőket és gyermekeket is megölték. Egyetlen egy házban ma nyolc halált találtak. Az újabb meggyilkoltak száma több mint hetven s ezzel szemben a hivatalos jelentés csak nyolc halotról akar tudni. Egy *Atovszky* nevű ékszerész boltját szintén feltörte és kirabolta a tömeg. A zsidó templomokat a zavarágok szétrombolták és a templomi leiszereket kiszórták az utcákra. *Krupensky* nemesi marsall palotáját a csöcselék szintén megostromolta. Egy katonatiszt, aki csapatával, a parancsnak engedelmesskedve, a zavarágok szétugrásására kivonult, súlyosan megsebesült. A Kiseney közelében levő *Perieni* községben, ahol szintén zavarágok voltak készülőben, a többségben lévő zsidóság szétkergette a csöcseléket. Kiseneyben a zsidó temető felé vivő utvonalt a tömeg szétrombolta. Egy zsidónót, aki gyermekével egy pinóben rejtezőtt el, gyermekeivel együtt megölték. A kórházak és kaszárnák tömve vannak sebesültekkel, a fogházak pedig letartóztatott zavarágokkal. A kiseneyi zsidó kórházban eddig több mint 200 sebesültet ápolnak. A halottak kamrában pedig 32 olyan hulla van kitéve agnoszkálás végett amelyeket a retentó csonkítások miatt nem lehetett felismerni. Az eddigi áldozatok között 45 zsidó van; a többi meggyilkolt keresztény ember volt. Ebből is megítélhető a tömeg vak gyilkolási dühe, amely vért akart minden áron. Eddig 500 elfogatás történt. Az elfogottak között igen sok a diákság, akik pedig éppen a tömeg megnyugtatásán fáradoztak.

A rendőrség az üldözésekkel szemben eleinte passzív módon viselkedett, később pedig házaikba szorította be a zsidóságot s ezáltal családokint szolgáltatta ki a szerencsétleneket az utacsöcselék gyilkolási dühének. Leirhatatlan kegyetlenségű jelenetek játszódtak le. Az anyák kebléről leszakították a gyermekeket és a sző szoros értelmében széttergették, szétmarcangolták őket. A kiseneyi helyőrséget táviratilag rendelték ki a zavarágok elnyomására, a legénység azonban kereken megtagadta az engedelmességet, ugy hogy idegen városból kellett katonaságot rekvirálni a zavarágok elfojtására. A városban óriási pánik uralkodik a keresztény lakosság között is. A zsidóság menekül és prédára hagyja vagyonát.

*Lemberg*ből jelentik, hogy az uchovi zavarágokat a *Dniester* című rutén biztosiási társaság föügynöke, *Onyskiewicz*, *Magura* városi tanácsos, *Maruszkiewicz* hivataloszóla és *Skrypczak* városi rendőri igazgatási idézték föl. Ezeket le is tartóztatták.

Jekaterinoslavban a keresztény munkások és a zsidó vallású gyárosok között szintén voltak összeütközések, a katonaságnak azonban sikerült a nyugalmat helyreállítani.

— **Gazdatiszták gyűlése.** A nem okleveles gazdatiszták a napokban megalkották gróf *Szapary Pál*, *Szilaha István* országgyűlési képviselő és *dr. Horváth József* szabolesmegyei földbirtokos elnöke által a *Gazdatiszták Nyugdíj és Utáléseihez* Egyesületeit. Az egyesület 26-án a vácoi-utcai újáróház I. emeleti tanácsstermében *Szilaha István* országgyűlési képviselő elnöke alatt tartotta első választmányi ülését. A

Sándor sirjainak megkoszoruzásánál részt akarnak venni, hogy ebből szándékukat legközelebb április 30-ig a tikári hivatalban (Operaház) jelenítsék be.

Kéry Klára sikere. A Népszínház négyeszen kiállított angol újdonsága, a *Kínai mézesetek* nagy operett, vonz most esténként szűfolt házat a Népszínházba, amelyek e nagy látványos angol operette épp akkora sikert biztosít, mint amilyent az összes a Népszínházban színpadra került angol operettek elérték. A *Kínai mézesetek* azzal is megnyerte a közönség tetszését, hogy a színház a darabot pazar fényvel állította ki s ez operett népszínházi berendezése teljesen megfelel a *Chinese Honeymoon* londoni berendezésének, ahol három esztendő óta adják a darabot szakadatlan egymásutánban. Az operettben tevékenyen részt vesz a színház egész művészgárdája, élén Kéry Klárával, aki teljesen új szabású művészi alakításával meghódította e darabban is a közönséget s aki művészetének frissességével viszi esténként diadalra az operettet. Nagy művészi sikere van a darabban Hegyi Arankának és Kápolnay Irénnek, ki Kovács Mihályval lejt el az első felvonásban a népszerű *cake-walk*-ot, továbbá Szirmai, Láng Etel, Nyárai, Solymosi és Ujházinék. Örjási hatást kelt esténként Kovács Mihály a harmadik felvonásban énekelt kupléival.

A városligeti állandó színház. A főváros közgyűlése holnap dönt a városligeti állandó színház dolgában. A közoktatási- és pénzügyi bizottság s a tanács egyhangú határozatával nyilvánította a városligeti állandó színház szükségességét, ezenfelül a belügyminisztérium is megígérte, hogy a hazafias és kulturális vállalkozást erkölcsileg és anyagiilag támogatja. Az új állandó színházat tudvalegőleg Feld Zsigmond, a városligeti Színkör érdemes igazgatója kívánja fölépíteni. A fővárosihoz intézett memorandumában negyven évre kéri a színház tulajdonjogát aztán az épület a főváros tulajdonába megy át. A finansziális oldala is olyan tehát ez ajánlatnak, hogy a közgyűlés bizavást hozzájárulhat a bizottságok pártoló feltevéseire. A művészi és kulturális szempontok ugyancsak nyomós argumentumokkal szólnak a városligeti állandó színház létesítése mellett. Erre a színházra nagy szükség van a fővárosban. A magyar szót olyan helyen van hivata e színház terjesztési, ahol az iskolánál is jelentősebb sikert érhet el a színjátszás. A szegény emberekről is kell gondoskodni művelészek tekintetében s ez a színház olós helyeival a nép szórakoztatását és tanítását tűzi ki nemes feladatúl. Hogy e feladatának meg fog felelni a városligeti állandó színház, arra nézve elég biztosíték Feld Zsigmond eddigi működése; ő a legidősebb színházigazgatója a fővárosnak és tömérdek siker jelei működését. Siker volt már munkájának kezdete, mikor a Városliget közönségének arányában olyan szórakozóhelyet teremtetett, amely a főváros nagyvárosi fejlődéséhez is hozzájárult. Aztán a német színház elpusztulása után anyagi hátrányok árán is elősegítette, hogy a német színház ne legyen állandó otthona budapesti színpadon. A magyar előadásokat megkedveltette közönségével és kulturális munkát végzett mind erősebben jelentkező hatással. Feld Zsigmond e mostani vállalkozása ugyancsak érdemes arra, hogy a főváros minden erejével támogassa. Nem is zárkozhatik el a közgyűlés az ajánlat elől, hiszen a kért támogatás elonyeső azzal a haszonnal minden, amelyet a városliget szervezett állandó színháza anyagi és erkölcsi tereken eredményezhet. A nép művelése itt a cél és a törekvés sikeres megvalósulása elő nem szabad semmiféle akadálynak gördülnie. Magas színvonalon álló előadásokat kíván Feld Zsigmond új színházában tartani; jelölt, ismereteket és tudást van hivata az új színpad terjesztési a főváros legszegényebb népe között; Mielőtt tehát a pártolásra ez a vállalkozás, amely egy új állandó színházzal szolgálja Budapest világvárosi fejlődését. A főváros közgyűlése ezeket az intenciókat nyilván méltányolni fogja és határozásával lehetővé teszi, hogy a városligeti állandó színház mielőbb teljesíthesse misszióját.

A Falu rossza Hegyi Arankával. Vasárnap délután Tóth Ede örökbeos népszínművét, a *Falu rossza* eleveníti föl a Népszínház s ez alkalommal Finno Rózi szerepét Hegyi Aranka, Bátki Teresi szerepét pedig Dattafalvy Elza fogja a Népszínház színpadán először játszani.

Berliniek a Vignszínházban. Bassermann, a Brahm-féle társulat jeles tagja, felépült betegségből és holnap, szerdán már játszik a *Reményben*, amelyben a hajószáda szerepe egyik legjobb alakítása. Östörtökön és pénteken az *Élet völgyében* az ögrófot játszza, szombaton pedig *Norában* lép fel. Ibsen darabjában Helmer szerepét adja.

Városligeti Színkör. A kedvező idő vasárnap telt házat vonzott a nyári színházba. A közönség érdeklődésével nézte végig Szigligeti népszínművét, a *két pisztolyt*. Lenke szerepét vendégképpen Pap Ilonka játszotta szép sikerrel. A közönség buzdította és elismerő tapsait adozott a vendégnek. Sellő Paula kedves és ötletes volt egy menyecske-szerepben. A

többi szereplő közül különösen Krasznay Ernő és Marton Miksa tetszeltek.

Művészek a szanatóriumért. Gyulán a József főherceg szanatórium-egyesület lényes hangversenyt rendezett a szegénysorsos tüdőbetegek elől szanatóriuma javára. A hangversenyre Lukács György főispán és neje, Perényi Matild báróné felkérésére több fővárosi művész is leutazott. Fedák Sári, B. Lenkei Hedvig, Bokor József zeneszerző, Kiss József költő és Faragó Sándorné működtetők közre, zajos tetszést aratott valamennyi közreműködő.

Eudai Nyári Színház. A Eudai Nyári Színházban holnap, szerdán egy igen mulatót francia bohózatnak lesz a reprize. Gavault és Berr *Lámpa az ablakban* című bohózatát a múlt nyári időnyben örjási sikerrel került színpadra budai színpadon. A kitűnő bohózat főszerepeit Fáy Flóra, H. Borostyán Sári, Iszó Miklós, Ujvári, Bartos, Körmenyi és Réthey, a két kis igent pedig Keleti Anna és Dinnyési Juliska játszzák.

Magyar Színház. A Magyar Színházban a jövő héten lép fel hatvani szabadsága után Székely Szerena. A tehetséges fiatal művésznő a *Aratóstól* Zsuzsi szerepét fogja játszani, amelynek kreálásában betegsége akadályozta meg.

MŰVÉSZET

A Vörösmarty-szobor. A Vörösmarty-szobor megteremtésére alakult országos nagybizottság ma délután ülést tartott az Othón írók- és hírlapírók köre disztermében. Az ülésen Rákosi Jenő röviden összegezte a szoborra hárított két pályázat eredményét, kiemelve, hogy a pályázat nem egy, de két-három olyan munkát produkált, amely érdemes volna arra, hogy egy nevezetes férfi emléke legyen a fővárosban. A bizottság ezután tudomásul vette a végrehajtóbizottság lemondását, amely oly lelkesedéssel végezte munkáját és Justh Gyula indítványára Kallós Edét és Márkus Gézát bízta meg a Vörösmarty-szobor kivitelével. Az *elnök* azzal az ígérettel zárta be az ülést, hogy az új intézőbizottság rajta lesz, hogy mielőbb megszerezze a nagybizottságnak azt az örömet, hogy a kész Vörösmarty-szobrot láthassák.

A szobor-nagybizottság végleges döntése tulajdonképp két szobornak nyújt elismerést: Kallós Edén kívül Telcs Edének is. A pályázati feltételekhez alkalmazkodva külön-külön pályáztak ugyan két tervvel, de mindenik pályamunka a két művész közös munkája. A Vörösmarty-szobor készítői tehát Kallós Ede és Telcs Ede szobrászművészek és Márkus Géza műépítő.

Nemzetközli modern metszethelyállítás. Az Országos Képtárban rendszeresített modern grafikai kiállításnak holnap megnyitja a X. sorozata, ritka szép külföldi és hazai lapokkal. A külföldi nevesebb művészek közül Coppenstól, Khnopffól, Rysselberghütől, Bierstől, Eulerstól, Max Klingertől, Max Liebermannstól, Hans Thomástól, Oriktól, Schmutzertől, Mayer-Bazeltől, Stauffer-Berntől, Chahintól, Grassettől, Dutouchetól s másoktól láthatók szebbnél-szebb műlapok a grafika minden technikájából. Ahhoz képest, hogy a grafika nálunk ugyszólván még a gyermekkorát éli, s ezt a nemes művészetet a nagyközönség még nem eléggé méltányolja, a magyar kollekción fényesen mondható, s egy művészi fölfogásban, mint technikai kivitelben tisztességesen megállja a helyét a külföldi lapok közt, melyeknél szebb kollekción pedig még nem igen volt az Országos Képtárban. E kiállításoknak a nagy hatását máris érzik nálunk, s a magyar grafika jövője a lehető legbiztatóbb. Olyan színös részkar, mint *Michalek* Lajos *Kárpáti János* akadémikus legeső rangú külföldi mesternek is a becsületére válnék. *Kalmár* Elza már tavaly is fölötté postikus lapjaival. Most csak egy alkotmányt küldött. Nagyon szépek gróf *Zichy István* intím tájrézstetei (színes könyvnyomatok), *Kacziány* Ödön *Castello di Mareja*, *Faragó* József *ex-libris*, *Halbing* Ferenc színes könyvnyomatai, s főleg a hibetelen pontos rajzu *Olyai* Viktornak könyvnyomatai és *Rauscher* Lajos puha aquatintái. *Paerka* Ferencné, szül. *Wagner* Kornélia, az e jelen már általánosan ismert művésznő is két algrafikus lappal szerepel. A kiállítás szerdán, pénteken és vasárnap ingyen látható 9-10 1 óráig.

Nemzeti Szalon grafikai kiállítása. A Nemzeti Szalon zsürije tegnap bírálta el a grafikai kiállításra beküldött műveket. A kiállítás tudvalegőleg csak vízfestmények, pasztorrajzok s metszetek vehetnek részt s ezen a kiállításon kerülnek kiosztásra a kultuszminisztérium által a Szalon részére felajánlott díjak. Ennek a körülménynek köszönhető a rendkívüli érdeklődés, melylyel a kiállítást művészeink felkarolták, úgy hogy a beküldött művek száma meghaladja az eset, miből a zsüri közt ötödéltszázat fogadott el a kiállításra. A magánérdeklő kiállítás szombaton mutatják be a sajtó képviselőinek, míg az ünnepélyes vernissage vasárnap 11 órakor lesz.

TUDOMÁNY, IRODALOM

A Petőfi-Társaság Vigyázó-díja. A Petőfi-Társaság által kitűzött lírai pályázatra, melynek díja a Vigyázó-alapítványból 300 korona, összesen 114 pályamű érkezett. A bírálók: *Abrányi* Emil, *Endrődi* Sándor és *Zempléni* Árpád, a társaság elő terjesztett jelentés szerint a pályázók művek közt egyet sem találtak olyat, melyet a jutalomra érdemesnek találhat volna. A társaság e jelentés alapján elhatározta hogy a díjat ebben az évben nem adja ki. Mint aránylag legjobb műveket, a *Négy évszaktot*, a *Magyarnak szülemtem* című hazafias verset s az *Amantes* jellegű versciklust emelték ki a bírálók.

Török Aurél felolvasása. Az Országos Régészeti és Embertani-Társulat ma délután ülést tartott *Förster* Gyula miniszteri tanácsos előlétele alatt. Dr. *Török* Aurél, a jeles antropológus, az *ember-fajtákról és a magyar faj típusáról* tartotta nagy érdekű befejező-előadást.

Arra a megállapodásra jut az analízisben, hogy *seholsem lehet olyan népet találni, amely ott, azon a helyen származott volna.* Kimutatta, hogy az egyes fajok bázisokkal szövetséggel tartják meg az egyéni jellegzetes vonásaikat, a vérkeveredés ellenére is. Hogy a magyar faj a sok vérkeverezést kiálította s az egyéni jellegét megőrizte, éppen annak a bizonyítéka, hogy hatalmas ősei mellett, nagyműveltségű nemzet vagyunk. Emelített tesz aztán arról a vitáról, amely a körül támadt, hogy mi hát az igazi magyar típus? Erre azt válaszolja, hogy a természetben nincs típus, ez csak tudományos elvontság. *Herman* Oudó igen jó érvekkel válogatta ki a vonatkozó munkájában az igazi magyar típusokat, míg az *eredetű kiállításra készült hasonló mű hemzseg a váltalanságtól.* Sajnos, hogy azt a művet a külföldre mindenüvé elküldték, ahol eziránt érdeklődnek. Hogy a régi magyarok eredetére vonatkozó erekyeink el nem veszték teljesen, az csakis a magánosok buzgalmanak köszönhető. Meg kell menteni azt, ami a föld alatt van. Nem azt, ami még kiásva nincs, hanem azt, ami már fölszínre került, mert ezek — tájadalom — nagyobbára avatlan kezekbe kerülnek. Arra kell a kormányhatolomnak törekednie, hogy sehol olyan, amelynek régiség-értéke van, hozzáértő emberek nélkül a földből ki ne emeljenek. Meg kell orre nyerni a művelt köröket s különösen a lelkesedésre inkább hajlandó ifjúságot. Fájdalom, arra nem számíthatunk, hogy a meggazdagodott emberek akként, mint Amerikában, nagy összegeket milliókat áldoznak tudományos celokra. De legalább azt kell lehetővé tenni, hogy néhány fiatal tudóst kiküldhessünk a világnak azon tájaira, ahol remélhetjük, hogy őstörténelmünkre vonatkozólag becses adatokat gyűjtöhetnek. Azt az indítványt teszi, hívja föl a társulat erre a kormány figyelmét s a főmnesség, pepság, gazdag polgárság bevonásával gyűjtöns össze olyan pénzösszeget, amelynek segítségével a nagy célt meg lehet valósítani.

Dr. *Török* Aurél előadását zajos tetszéssel, tapsal fogadták s neki az *elnök* köszönetet mondott. Utána dr. *Réczey* Viktor olvasta föl *Ujlaki ó-keresztény kőemlékek a ságrábi múzeumban* című értékes dolgozatát.

Nyiltér.

A Szinye-Lipóczi
Lithion-forrás

Salvator kiftűnó skerral
használatik

vese-, húgyhólyag- és köszvénybántalmak ellen, húgydara és vizelet nehézségnek, a cukros húgyárnál, továbbá a légző és emésztési szervek hurutainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Csirmentes!
Kapható árányvizeskereskedésben vagy a
Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen.

Budapestben, főraktár Edesky L. urnál.

Értesítés.

A Budapest-Lipótvárosi takai ékpénztár részvénytársaság üzleti helyiségeit folyó évi április hó 26-án V. ker., József-ter 13. számú házba (fürdő-utcai oldal) helyezte át.

SOMATOSE

(oldódó húsfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „lápkezelőanyagok itéllja” betegeknél és gyengéknél.

Idegek és izmok erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszertárkereskedésekben

Még a legutóbbi időkig egyetlen víz sem volt egészen biztosan adagolható

a vérékésben, szivbajban és asthmában szenvedő embereknek, az újabb kísérletekből kiderült, hogy ilyeneknek egyedül a

MARGIT

GYÓGYFORRÁS

„Margit-telep, — Berég-megye“

vize ajánlatos fogyasztásra, a mely ezek mellett nemcsak a **hugszervek** betegségeiben legjobb víz, hanem a **legkínzóbb borviz**, és enyhén sós íze miatt mindenki, még a **legkisebb gyermekek** is szívesen veszik magukhoz a gyomor és légcső hurutos megbetegedéseknél.

Kapható minden gyógytár és fűszerkereskedésben.

Országos forrástár:

ÉDESKUTI L. Cs. és kir. udvari szállítónál, ásványvíz-nagykereskedő Budapesten.

Fontos háztulajdonosoknak!

Néhány év előtt történt, hogy a Haas-palotáról leestett a ház ormára kitűzött zászló és esés közben agyonütötte Neoschill Lajos műszerész. Az özvegy kárterítést követelt a ház tulajdonosától és a kuria ezen kárterítésnek helyt adott s utasította a törvényszéket a kárterítési összeg nagyságának megállapítására. A törvényszék az özvegynek **63.000 korona** kárterítési összeget állapított meg, melyet a tábla szintén helyben hagyott.

A Mannheimi Biztosító Társaság

(VI., Gyár-utca 7. Telefon 23—23.) ilyenmü szavatossági biztosításokat a legelőszöb szabott díjak és felelté előnyös feltételek mellett vállal el és minden további felvilágosítással szívesen szolgál.

Helyiügynökök keresetnek.

Az Ált. Takarékos és Hitelszövetkezet

(V., Sas-utca 24.)

1903. évi első negyedének kimutatása:

Tagok száma: 2524. Üzletresek és részvények száma: 11.921. Behozott tőke: 1.661.381-81. Eddig kiadott kölcsönök: 2.705.506 — Ezzel a kölcsönöknek ugyan, betű, havi és negyven 100-00 törlesztés mellett. Váltó és nyitászámok lezárultak. Felzárkózásnak. Előleg értékpapírokra. Bevezetés költségeinek. Elintézés gyors. Biztosítási vagy tartaléklapra való levonás vagy utánutóztatás nálunk nincs!

Az igazgatóság: Silberberg Károly elnök. Wertheimer Albert alelnök. Engl Hugó. dr. Ehrenfeld Adolf. Oesterreicher Márton, Guttman Zsigmond.

Csász. és kir. szab.

Pick testvérek

főírásbók Budapest, V., Dorottya-u. 12., legújabb

angol ruhabérlet

mérték utáni megrendelések.

Kereskedők!

Részvénytársaságok!

Könyvelőket, levelezőket, számadókat díjmentesen ajánlunk: Keresék. Alk. Orsz. Egyesület. VI., Andrássy-ut. 118. szám.

Dr. Nagy Albert orvos

lakását: IV., Múzeum-utca 15. szám alól V., Nagykorona-utca 14. szám alá hette át.

A „Jó Egészség“ szerkesztősége és kiadóhivatala ugyanott.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmért, sem alakjért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*. Bécsi versenyek. A hanyatló meeting mai napjának löszama a St. Marzi díj volt. Husz telivért nyergeltek az 5000 koronás díjért, melyet magas suly alatt imponáló stílusban *Passé partout* nyert meg Durban ellen, míg az első favorit, Paprika a harmadik helyre szorult. A többi futamoknak csak kevés résztvevője akadt, sőt a zászlók közti versenyek match-csö törpültek.

A versenyek eredménye a következő:

I. Áprilisi verseny. Díj 8000 korona. Távolság 2000 méter. Báró Rothschild N. La Jeunesse (May) első, Jankovich-Bécsán Gy. Applusa (Adams) második, Dreher A. Ex lex II-je (Clemenson) harmadik. Azután Toldi. Totalizátor: 10: 74. Helyrefogadások: I. 50: 202, II. 50: 115.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Dreher A. Amrasa (Baines) első, báró Springer G. Bergereje (Taral) második, Mautner V. Escamilloja (Southey) harmadik, azután Picador, Pántlika. Totalizátor: 10: 73. Helyrefogadások: I. 50: 146, II. 50: 92.

III. Prater-díj. Díj 8000 korona. Távolság 1600 méter. Mravik P. Cocalin (Cowman) első, Blaskovich E. Neszeje (Van Dusen) második, báró Springer G. Gyalára (Taral) harmadik, azután Ka' Gall', Bonanza, Fygyelem. Totalizátor: 10: 85. Helyrefogadások: I. 50: 118, II. 50: 179.

IV. Szent-Márzi-díj. Handicap. Díj 5000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Üchritz Z. P. *Passé partoutje* (Taral) első, gróf Festetics T. Durbanja (Barker) második, Krausz L. Paprikája (Slack) harmadik, azután András. Ormód, Blockade, György Jovag, Mediateur, Babatündér. Ne engedj, Gyopár, Angola, Jucheb, Alte Wiese, Proletaj Campilli, Renaissance, Baltimore, Rhapsodie II, Gvömbér. Totalizátor: 10: 70. Helyrefogadások: I. 50: 123, II. 50: 247, III. 50: 129.

V. Eladók versenye. Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Péchy A. Tétovaja (Taral) első, Mautner V. Glorija (Southey) második, Schossberger S. Nichetteje (Holmes) harmadik. Azután: Servus, Pizslióssár. Totalizátor: 10: 39. Helyrefogadások: I. 50: 102, II. 50: 117.

VI. Eladók gátersenye Handicap. Díj 1800 korona, távolság 2400 méter. Mautner V. *Paritanerje* (Poole) első, Péchy A. Teraskierje (Seybal) második. Totalizátor 10: 16.

VII. Akadályverseny. Díj 3000 korona, távolság 4000 méter. Hg. Auersperg F. Fizesse (Williamson) első, Mautner V. Etoileje (Poole) második. Totalizátor 10: 13.

EGYESÜLETEK

(A Budapesti Szünidél Gyermektelep Egyesület) ma tartotta meg rendes XIX. közgyűlését. Az előző gróf Teleki Géza mély részvétellel emlékezett meg az egyesület alelnökének, dr. Dégen Gusztávnak elhunytáról. A közgyűlés elhatározta, hogy Dégen Gusztáv emlékének megörökítésére a zebegényi telepen egy kétezerkoronás ágyalaptárvány létesíttessék. Elnöki bemutatta az egyesületnek a párisi kiállításra nyert ezüstérmét s az arról szóló oklevelet, mely szavakkal üdvözli Sturm Albert írószerszót, aki mint az egyesület választmányi tagja az egyesület alapítása körül s felvirágzása érdekében mindmáig kifejtett eredményes működéséért a királyi kitüntetését kérte. (Éljenezés) A napirend tárgyalása során előadgák a választmány jelentését, amelyben az egyesület 828 gyermeknek nyolc telepen való elhelyezéséről számol be, kiknek ellátása jelenleg egy hónapra 41 trtba kerül. Az eddig kitépített gyermekek száma 9096. Az egyesület vagyona 81.000 K. alapítványokból és közel 63.000 K. tőkéből áll. Ezután előadgák a jövő évi költségvetést. Végül a tiszújítás következett. A megüresedett alelnöki állásra megválasztották báró Edesheim-Gyulay Lipótot, a kilépett választmányi tagokon kívül a következők új tagokat választottak meg: Rákosi Jenőt, hatvani Deutsch Sándort, dr. Kohner Adolfot, dr. Hoensch Henriket, Vámos Károlyt, Brüll Alfrédet, Glück Frigyes, Koltányi Zsigmondot, Lauffer Henriket, Ruffy Pált, Betházi Vilánt és Löwensohn Lurét (Lelléróli).

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Önvédelem vagy emberölés. Két éve december 14-ikén éjfel Frankl Sámuel tekerkeskedőt és családját nagy lármra verte fel Rózsas-utca 27-ik szám alatt levő lakásán. Az udvarban levő istállók kocsisai részeg lövel bezörgöttek Frankl konyháján:

— Nyisd ki zsidó, most te rajtad a sor! — kiáltották be a megrémült embernek, aki az éjjeli látogatók egyikében felismerte a saját kocsisát, Antal Jánost. Frankl azt hitte, hogy rablók törnek rá s kiszólt Deák Ignác házmesternek, hogy fusson rendőrért. Aztán kinyitotta utóára nyíló ablakát s toroka szakadtából segítséggért kiáltott. Antal és Rabóczy a nyitott kapun az utóára siettek, s a nyitott ablakon át iparkodtak Frankl lakásába bejutni. A megrémült ember fegyvert ragadott, mikor Antal János már-már főkapaszkodott a párkányra, Frankl rásütötte a pisztolyt, Antal halálra sebesítve visszavánszorgott az udvarra, ahol halva találták meg pár perc múlva az odahívott rendőrök. A vizsgálat megindult s az ügyészség a további eljárás megszüntetését kérte, mert a jogos önvédelemnek esotét látta a Frankl cselekedetében. A vádlottas azonban Frankl szándékos emberölésért vád alá helyezte. Így került az ügy ma az esküdtbírótság elé. A lotárgyaláson Zsitvay Leó elnököt, a vádhatóságot dr. Gesztí Andor királyi ügyész képviselte. Az esküdtbírótság megalakulása után a vádlott elbeszélte az esetet. A tanúk vallomástétele után dr. Minnich Károly orvosszakértő előadta, hogy a megölt ember halálát az a lövés okozta, amelynek golyója szívébe furdott. Frankl Sámuelné, a vádlott neje is azt vallotta, hogy ugy érje, mint ő és az egész család nagyon meg voltak ijedve a kérdéses éjjelen, mikor

dörömböléssel riasztották fel őket éjjeli álmukból. Mindannyian azt hitték, hogy rablók ütöttek rajtuk. Kihallgatták még a megölt ember anyját Antal Jánosné s ezzel a bizonyítási eljárás véget ért. A kérdések szövegezése előtt dr. Gesztí Andor kir. ügyész hosszabb megindokolt beszéd kíséretében jogos önvédelem címén a vádlottal szemben vádat ejtett. Az agyonlőtt Antal János anyjának, Antal Jánosnének jogi képviselője ezután betérjesztette a bűnösség kérdésére vonatkozó s az esküdtkehez intézendő kérdéseket. A délutáni tárgyaláson a törvényszék a megválasztott kérdéseket kihirdette; összesen ezt az öt kérdést állapította meg a törvényszék:

Bűnös-e a vádlott a szándékos emberölés bűntettében? Jogos védelemből követte-e ezt el? Felelemből vagy megzavarodottságból tülhátta-e a jogos védelem határát? Erős felindulásban követte-e el a szándékos emberölést? Jogos volt-e az erős felindulás és a bűnöselekményt ennek hatása alatt nyomban végrehajtotta-e?

A pótmagánvádló képviselője marasztaló, a védő felmentő verdiket kért. Félórai tanácskozás után az esküdték meghozták verdiktjüket, amelyvel az első kérdésre, a bűnösség kérdésére, nemmel feleltek. E felmentő verdikt alapján a törvényszék is felmentő ítéletet hozott. A pótmagánvádló ez ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be, mert nem folytathat be az esküdték megalakításába, továbbá, mert egyes esküdték a tárgyaláson behunytt szemmel ültek, nem figyelték a tárgyalás menetét, mert a bűnöselekményt nem állapították meg. A törvényszék csak az utóbbi semmiségi panaszt fogadta el.

TÁVIRATOK

Edvárd király Rómában.

Róma április 28. Edvárd király délelőtt Pedotti tábornok és Todin órnagy kíséretében a Pantheonba hajtatott, ahol koszorukat tett le Viktor Emánuel és Umberto királyok koporsóira. A király azután sétakocsizást tett a városban és reggelire visszazárt a Kvirinálba. Délután Edvárd király Viktor Emánuel király kíséretében meglátogatta a Kolosszeumot, a Titus-dialadkaput, a Palatinust, a Forumot és Viktor Emánuel király emlékszobrát. Az uralkodókat a lakosság lelkesen üdvözölte. Este 8 órakor 104 teritékü udvari ebéd volt. Az angol király holnap délután az angol nagykövetségtől a Vatikánba megy és a St.-Damasus udvarba száll, ahol msgr. Bisleti és a diszkamarások fogadják. A pápai gárda tisztelni fog. Bisleti ezután a lépcsőn átkíséri a királyt, akit ezután msgr. Cagliano majordomus a főpapok és a legfőbb pápai udvari méltóságok kíséretében fog üdvözölni. A majordomus inuté a pápa magánlakosztályába kalauzolja a királyt. A kihallgatás senki sem lesz jelen.

Mandzsuria bekebelezése.

Tokio, április 28. (Reuter.) Az Ijji levelezője jelenté Pekingből, hogy az orosz követ beszélgetés közben kijelentette, hogy Japánnak és a többi hatalmakkal felszólalásai azt fogják maguk után vonni, hogy a pétervári vezető államférfiak elhatározzák magukat arra, hogy a három mandzsuri tartományt Oroszországba bekebelezzék.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 28. (A Budapesti Napló telefonjelentése) Buza: 8.20—8.50, szlavoniai 7.90—8.25. Rossz pestideki 7.35—7.50, déli vasuti 7.10—7.30. Tengeri: 6.80—6.70. Zab: 6.50—6.75. Osztrák 6.40—6.50 K.

New-York, április 28. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 10.75 (10.75), áprilisa 10.43 (10.52), Juliusra 10.02 (10.14). New-Orleansban helyben 10.75 (10.75), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.35 (8.35), Stand white Philadelphianban 8.30 (8.30), Raffined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.53 (1.53). — Zsír: Western steam 9.50 (10.—), Rohe és Brothers 10.— (10.20), — Tengeri irányzata engedő. — Áprilisa —, —, —, — Májusra 54.5% (55.—), — Juliusra 51.5% (51.5%), — Buza irányzata engedő. — Píros ószi helyben 82.— (82.5%), — Ápr.-ra —, —, —, — Májusra 80.5% (81.—), — Juliusra 76.5% (76.5%), — Szept.-re 74.5% (74.5%), — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.5% (1.5%), — Kávé: fair Rio 3.0, sz. 5.5% (5.5%), — Áprilisa 3.55 (3.75), Juliusra 3.40 (3.95), — Leszt: Spring Wheat clear 3.05—3.10 (3.05—3.10), Cukor: 8.5% (8.5%), On: 29.95—30.12 (29.95—30.12), — Rész: 14.50—14.75 (14.50—14.15). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 28. (Terménytársaság.) (Zárlat.) Buza irányzata engedő. — Máj.-ra 77.— (77.5%), — Juliusra 71.5% (72.5%), — Tengeri irányzata engedő. — Máj.-ra 44.5% (44.5%), — Zsír: Máj.-ra 9.20 (9.42) Jul.-ra 9.40 (9.50), — Szalonna short clear 10.06 (10.18), — Sertészsír: Juliusra 17.92 (17.35). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Elszakadt a...

Elszakadt a hárfám minden búrja
És hiába, nem szólam meg újra;
Ugy zokogott még nem is oly régen,
És azóta hazasírtam az én párom,
Édes feleségem!

A boldogság puha fészékén élek
S mégse jön az ajakmra ének,
Pedig lekem — mint a nyári hajnal —
Tele most is szerelemmel, vágyódással,
Szerelemmel — dallal!

Valamikor megfogott az átok,
S most ottól a nagy fénytől nem látok;
Annnyit sírtam és olyan régóta,
Hogy szivemben boldogságról, udvösségről
Nincs is írva nóta!

Horváth Elemér.

A divat.

Fergeteggel, hóviharral, napfényvel és zuhogó esővel megjött hát az év legszezebb szaka: az április. Hol a fűtőt kályha közelébe bujnak, hol tárgult tüdővel szívjuk a pompás tavaszi illatot, hol meg csepegő esernyő alatt taposunk a híg sarat. A sok kellemetlenség mellett épp annyi veszélyt rejt magában a hirtelen változó időjárás. Felejtsük el délután a meleg téli kabátot cseréni nőt a délutólt viselt tavaszi zekét — és kész a betegség.

Legtöbb terhet a nőkre ró a tavasz. Számolni kell minden eshetőséggel és ehhez mérten kell tavaszi öltözéküket összeállítani. De legkényesebb a helyzetük a versenyek alkalmával. Prémis kabátban majd megfűlladnak, könnyű felöltőben ellenben dideregnek. Ez magyarázza meg a zsak-kabát (palcot-sac) rendkívüli kedveltségét. Könnyű kezelése mellett ez a bő kabát a lehető lelegegésőbb viselet és legkevesebb sem bir az esetlenségnek még árnyalatával sem. Pedig, láttatlanba, a neve ezt sejteti velünk. Sőt legutóbb már határozott kacsórságot is tudnak bennük kifejezni. Nagyon kedvesek, ha fehér posztóból készülnek. Ez megadja nekik a jogot arra nézve, hogy a habkőnyű nyári ruhák mellett is hü kísérőnk maradhassanak.

Ami pedig a legújabb tavaszi ruhákat illeti, azokat leginkább a Műcsarnok csüörtőkei, a sítahangversenyeken csodálhatjuk. Szabadon a felöltő leplelő, itt az intim részletek bontakoznak ki. S ha fölpillantunk a falakra agagtott műremekekre, sajnáljuk, hogy az alatt nyüzsgő képet még nem jutott eszébe senkinek vászonra vetni. Egyes momentumok ugyan meg vannak örökítve — a szép asszonyok, lányok képmásain. Mert hiszen nincs alkalmasab mód,

mintegy tradíciókat éltetni a divat világában, mint éppen a képek. Osanyánk öltözékét ősi képekről ismerjük, így követhetjük az évezredes divat minden változását.

Avagy nem lenne kedves emléke, ha valamelyik piktor megfestené a szép asszonyoktól ékes lövőseny-tribünt? Azt a sok mosolygó, ragyogó, izgatott szépséget? Vajjon a haladó idők jövendő nemzedéke nem tanulmányozná élvezettel minden alakját, redőjét?

És talán a divat sohasem volt annyira alkalmas a festői hatásra, mint éppen most. Egész mivoltán mindinkább kidomborodik a néhány év óta uralomra került szellem: a művészi irány. Céltudatos minden redő, minden fodor, hogy kellően és méltóan érvényesítse viselője szépségét. Persze ennek megalkotásához veleszületett művészi érzék, vagy pedig a divat esztétikájában való jártasság szükséges. Az előbbi sok nében megtaláljuk, az utóbbit csak a gyakorolt divatművészek bírják. A nagyvilágban ezek *Worth*, *Paquin*, *Redjerna* stb., nálunk *Monasztéry* és *Kuzmik* utóda.

Ha visszapillantunk az elmúlt század utolsó felében ismert divatra, nagyon sok részletét megtaláljuk a legújabbnak jelölt ruhákban is. Eltekintve az abroncs-szoknya rémes idétlenségétől, megtaláljuk a rövid, bő kabátkákat, telerakva paszománnyal, rojtokkal a tulajdon bő ujjakat, a tulajdon széles mintájú angol himzéseket s a szalagoknak nagy tömegét. A ruhák szabásában is megtaláljuk a hasonlatosságot. A háromfodros és a berakott aljak, valamint a bodros díszek, ezek már mind voltak.

Hát fehér harisnyát nem hordtak-e anyánk? Sőt egynemelyik még most sem tud tőle megválni. Nem is kell, mert a divat úgy parancsolja, hogy egy ideig fehér cipellőben és harisnyában tipegjenek szépeink. Hogy túléli-e ez a kényes divat az egyszeri nyarat, az a jövő titka. De tény, hogy a multból szállt ránk.

Ujdonság az, hogy a battiszbluzokát dupla szövetelekből készítik. Így nélkülözhetők az áttetsző szövötnék kísérője, a feszes alsó derekakat. Míg a derekakat mégis nagyon könnyűek és kecsesek maradnak.

A selyemmuszlin, cröpe de Chine, a könnyű selymek és főleg a csipkék adják majd a versenytoilette anyagát. Az eddig ismertektől csak annyiban különböznek, hogy valami teljesen új, mondhatni, arisztokrata kecs és előkelőség van bennük kifejezve. Esőruangu tényező e téren a szövetek színei. Olyan mind, mintha halvány szirmokat gyűrtek volna selymes felületre. Mindegyikük egy-egy virágot juttat az eszünkbe és mindenki megtalálhatja a maga kedvenc virágát.

De az tagadhatlan, hogy a művészi díszek sokasága nagyon bonyolult teszi a mai ruhák elkészítését. A tüzesek, ránkoc, csipkék, áttörések és bodrok valóságos tanulmányokat tesznek szük-

ségessé. A munkásoknak és munkásnőeknek tág tere nyílik ügyességük kifejtésére. Különösen mikor arról van szó, hogy a posztósávok művészi mintájú rátéjtét könnyű, lenge alapra öltésék. Mert ez is a legdivatosabb díszek egyike. Az alj csipkeoldrait áttört posztópántokkal tűzik egymáshoz, mik a szövött színeiben vannak tartva és dískréten hímözve.

A magas dereku csipkeruhákat sűrűn fogják viselni; ők lesznek a legkedveltebb látogató-öltözékek. S megalkotásukban a legmesszebb menő refinement lesz mérvadó. Egyenlő széles csipke- és szövetsávokból állítják össze egész anyagukat; muszeline de soie vagy cröpe de Chine plisszékét tűznek közbe, valamint a legkülönbözőbb alkalmazásban a szalagok bő mennyiségét.

Sőt legújabbán virágokat is bogoznak lenge selyemmuszlinból. Leginkább az Eolienneből, louisineből és tusorból készült, szoval az alkalmi ruhák díszítő jelölék őket. Minden színt selyemmuszlinból apró bodrokba tűzik őket, úgy hogy piciny rózsákat imitálnak. Fűzér alakjában lesznek a szoknya szegélyére, a fodrokra és derékra öltve. Hatásuk rendkívüli, mert a szövetek is többnyire virágosak, a kalapok is virággal elhalmozottak. Szoval, virág, sok virág a nőnek! — ez a mai divat szép jelszava.

s. b.

— A gyümölcsfák metszése. A kés orvossága, de hóhéja is lehet a fának. Hozzá nem értő kezében többnyire az utóbbi minőségben szerepel. Aki a gyümölcsfa-metszéshez nem ért, az okosabban cselekszik, ha csak arra szorítkozik, hogy a korona igen sűrű ne legyen, hogy az ágak-keresztül-kasul ne nőjjenek. De ezt is akkor tegye, amikor az ágak még vékonyak, mikor levágásukkal még kis sebet ejt rajtuk. Van azonban gyümölcsfa, mely egyáltalában nem szereti, ha vágják. Még azt sem kívánják, hogy koronájukat ritkítsuk, mert maguk is helyes koronát nevelnek. Ilyen gyümölcsfák különösen a dió, a cse-reznye és a meggy. Ezeket hagyjuk békében. Ha azonban valami oknál fogva egyik-másik ágát mégis kénytelenek vagyunk lemeteszeni, tegyük meg a tél utóján, vagy nyáron, július első felében. Ugyancsak tanácsos az elfagyott, vagy elszáradt ágakat is a nyáron át lemeteszeni. Megtűri, de nem mondhatni, hogy szereti a metszést a barackfa, mert az időnkívüli metszés következtében a mézgafofolyás út ki rajta, amelyben rövid időre elpusztul. Ezen is nyáron végezzük a szükséges metszéseket, az első és a második nedvaram ás közötti időben. Ilyenkor legjobban észre lehet venni a beteg ágakat is, de meg a sebek is nyáron át könnyebben forrnak be. Hogy ez azonban mihamarabb meg is történjen, a sebeket be kell tapasztalni, hogy se a nap ki ne szárítsa, se a nedvesség el ne rothassza.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irtá: GIOVANNI VERGA

(7)

De magának, Trao cousin, meg kell mondanom, hogy nyitva tarthatta volna a szemét... Nem beszélék a maga Ferdinánd bátyjáról, aki bolond, a szegény, ha elsőszülött is... de maga, akinek több esze van... aztán maga sem gyerek már... Magának vigyáznia kellett volna rá!... Ha az embernek a házban leány van... A férfiak már olyanok, az kőztudomásul... A maga nővéreére bizony kellett volna vigyáznia... tulajdonképpen a leány maga is vigyázhatott volna... Szinte azt mondhatná az ember, hogy a leány maga a hibás! Ki tudja, mi szállt a fejébe?... Talán Rubiera báróné szeretne lenni?

Trao Diego máriki kékült-zöldült e szavak hallatára.

— Báróné asszony... szegények vagyunk... az igaz... De ami a születést illeti...

— Oh kedvesem, a születés... az ösök... mind szép dolog... nem mondom, hogy nem... De tudja-e, kik voltak az ösök, akik fiamat báróvá tették?... Aki a földet szántották! Areak ve-rejtekében szántották! Erti? Nem azért szántották, hogy vagyonuk ennek vagy amannak a kezébe jusson... érti?

Ebben a pillanatban valaki a nehéz vaskalapácsal a kapura ütött, úgy hogy az egész ház reszketett belé és újra hallatszott a baromfudvar lárámája, a kutyaugatás, mialatt a báróné az ablakhoz ment, hogy megnézze, mi történik oda-künt, Rosaria az udvarról kiabált:

— Az alkusz van itt... a rozser.

— Jövök már, jövök már! — morgott a báróné, miközben levette a szegéről a magtárkulcsokat.

— Ugy-e látja, bátyám, mennyit kell vesződnie az embernek, amíg holdankint egy tarit kicsikarhat ettől a Pirtusotól és másoktól! Ha családom kedvéért életemen keresztül dolgoztam és a számtól elvontam a betevő falatot, úgy magától értetődik, hogy a menyemnek is kell valamit hoznia a házhöz.

Diego máriki, aki az elsőt bárónét alig tudta kísérni a folyosón és élelmiszerekkel megtelt terméken teresült, folytatta hebeve:

— Nővérem nem gazdag... cousine... nincs annyi hozománya, amennyit maga kíván... Odaadjuk neki a házat, odaadunk neki mindent... megfosztjuk magunkat mindenüktől... Ferdinánd és én...

— Jobbra... vigyázzon, itt egy korhad lépcső van... Azt akarom, hogy a fiam szép hozományt kapjon... Az urnó én vagyok, én tettem öt báróvá... Nem ő szerzte a vagyont! Tessék beszélteni, Pirtuso mester, ott a kis ajtón. Nyitva van.

— De a maga fia tudta, hogy a nővérem nem gazdag, — kiáltott a szegény Diego, aki nem tudta magát elhatározni a távozásra, bár a bárónéknak annyi dolga volt. A báróné most a legelső lépcsőfokon megfordult és kezeit csipőjére rakva, szólt:

— A fiamra vigyázni fogok, még egyszer mondom! Vigyázzon maga meg a nővére... A férfi már olyan... El fogom külden! Be fogom zárni! El fogom rejteni! Csak mint feleséges ember térhet vissza! A járommal a nyakában! Én mondom ezt magának!

Aztán megnézve a kétségbeesett szegény rokont, aki alig tudott már a lábán állni, hozzá-tette, miközben lement a lépcsőn:

— Es egyébként... tudja mit, bátyám... meg fogok tenni minden lehető Bianceát is. Magam is anya vagyok! Keresztény nő vagyok!... Képzelem, mit érez ön...

— Báróné asszony, Pirtuso azt mondja, hogy a buza nincs jól megmérve, — kiáltott a szolgál a magtár-ajtóból.

— Mi történt? Mit mond? Most még a mázsával van baja? A megszokott kifogás, hogy lenyomja az árt.

És a báróné úgy elrohant, mint egy furia. Nemsokára aztán nagy lórmát lehetett hallani a magtárból, mintha hajbakapának ott az emberek. Pirtuso úgy kiabált, mint a barány annak a kezében, aki elvágja a nyakát. Giaccone és Vito szintén visítottak és a báróné valamennyire káromkodott. Amikor azonban meglátta, hogy Trao cousin távozik, vállai közé horgasztott fejfel, megállította az ajtóban, hirtelen elváltoztatva arcát és modorát.

— Hát csak ne nyugtalankodjék... Majd elintézzük magunk közt ezt a históriát. Hát mi is történt tulajdonképpen...? Semmi rossz, biztosan tudom... Ilyen istenfélő leány... A dolog köztünk marad, köztem és maga közt... Majd rendezzük az ügyet... Segíteni fogom, cousin... Anya és keresztény nő vagyok... Majd szerzek számára egy becsületet, hozzávaló ferjét.

Diego máriki sértődötlen rázta a fejét és úgy támolgott kifelé, mintha ivott volna.

— Igen, igen, majd találunk számára egy becsületet ferjét... Segíteni fogom, bátyám, amennyire lehet... Türelem... Aldozatra is kész vagyok...

Diego máriki e szavakkal tégra meresztett szemekkel, egész testében reszketve megállt:

— Maga... cousine... nem, nem... az nem lehet...

Ebben a pillanatban kijött az alkusz a magtárból, egészen perosan; két száruke szemé egy fénylőt, mint egy pár pénzdarab, a napon és szébben való állandó tartózkodástól összevont szemöldök alatti.

(Folytatása következik.)

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.
Benei Alessandro ur vendégfellépésével

A sevillai borbély.
Víg opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzte Rossini.
Személyek:
Almaviva Benei Figaro Takács
Bartolo Hegedüs Bertha Valent
Rosina Szoyér Jogyzó Fodor
Basilio Kornai Örtiszt Ney B.

Utána:
A babatündér
Látványos ballet 1 felvonásban. Zenéjét szerzte Bayer J. Szövegét írta Hassroiter és Gaul.
Végül:
Rigoletto.
Opera 4 felvonásban, zenéjét szerzte Verdi. Szövegét írta Piave, fordította Nádasdy.
Személyek:
Mantua hercege Benei Sparafucile Szendrői
Rigoletto Váradi Magdalena Váradi M.
Gilda Szilágyiné

Kezde 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

A Mizantrop.
Vígjáték 5 felvonásban. Írta Molière.
Fordította: Szász Károly.
Személyek:
Alcest Mihályfi Acast Nádai B.
Philint Horváth Celiméno Lóczy
Oront Dezső Erlinó Molnár R.
Citandor Császár Arinó Szacsavay

Utána:
A regényesek.
Vígjáték 3 felvonásban. Írta Edmond Rostand.
Fordította Telokos Béla.
Személyek:
Bergamin Gál Straforel Pethos
Pasquinot Gabányi Blaise Abonyi
Percinet Dezső Jegyző Magyar
Sylvette Ligeti

Kezde 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

A berlini „Deutsches Theater” vendégjátéka.

Remény.
Szinmű 4 felvonásban. Írta Heyermans Herman.
Kezde 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

Kínai mézeshetek.
Nagy operett 3 felvonásban. Írta George Dance, Fordította Fái J. Béla és Faragó Jenő. Zenéjét szerzte Howard Talbot.
Személyek:
Hang-Csao Nyárai Fi-Fi Küry
Zu-Zu Hegyi Mi-Mi Dellinó
Csipi-Csop Ujvári Florio Balázs
Hi-Lung Solymsi Violet Sárvári
Sámuel Kovács M. Hatterton Szirmai
Mary Kápolnai Mrs. Brown Láng

Kezde 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

A drótosító.
Nagy operett előjátékkal, 2 felvonásban. Írta Leon Viktor. Fordították Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte Lehar Ferenc.
Személyek:
Günther Boross Pfeifferkorn Sziklai
Mici Kornai Zauszka Szentgyörgyi
Jankó Rubos Milos Ráthonyi

Kezde 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

Egyiptom.
Írta Ráth István.
Kezde 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

Lámpa az ablakban.
Békezet 3 felvonásban.
Kezde 7 1/2 órakor.

UJSZÍNHÁZ.

Szerda, 1903. április hó 29-én.

A geleji kis király.
Népszinmű 3 felvonásban. Írta Gécy István.
Kezde 8 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagyenyő-utca 17.
Ma szerdán először:
Lieschen és Fritzen
Operette, írta Offenbach J.
Doór k. a. és Kattner k. a. felleléptével
A kritikus nap
A Turka Szinpad nagykereskedő udonása.
A 7 Cake-Walk
táncos utolsó felvonás
és a többi április műsoránál.
Nappali pénztár: 10-1 és 3-6-ig.
A téliertben reggel 5 óráig Vörös Elek előny-zenekar hangversenyez.

Dr. RENNERT

vizgyógyintézete

— bejáró betegek részére. —
Budapest, VII., Valero-utca 4. (Telefon 555).
Az intézetben gyógykezelés alá vétettek: álmatlanság, szédülés, fejfájás, valamint minden ideg- és gerinrbajok, gyengeségi állapotok, idős szívbetegségek, a gyomor és belek rendszere stb. — Gyógyeszközök: A vizgyógyító-művelés eljárásán kívül, szensavas fürdők (szivbajások számára), fényfürdők (elhibásoknál és csúszó bántalmaknál), az elektromozás minden faja, masszázsa stb.
Kivánatra prospektus. — Árak mérsékelték.

Ős-Budavára

az ország legnagyobb és legelőkelőbb nyári mulatóhelye, újonnan átalakítva
megnyílik 1903. május 14-én.
Az egész 1903. évi idejére érvényes
arcképes bérletjegyek
urak részére 12 koronáért
hölgyek és katonaszint urak részére 8 koronáért
bezárolag 1903. május 10-ikéig válthatók
Ős-Budavára irodájában (Városliget),
valamint VI. Andrásy-ut 32. sz., a Müller-féle könyvkereskedésben, továbbá Weisz A. nagyzövegében, Károly-körút 28., Szántó Már nagyzövegében, Kozakmetti-ú. 14. és az Andrásy-ut 38. sz. a. tőzvédek.

VÁSÁROLJON ÖSZTÁLYSORSJEGYET HECHT BANKHÁZNÁL

semmiféle kísérlet nem használ próbálja meg a Szapol csász- és közsvény-kenőcsöt. Ára 5 korona utalással. Kapható a „Magyar hír” győgszertárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N

Ha sok pénzt akar
nyerni, válaszon magának egy szerencseszámot az alábbi osztálysorsjegyekből és küldjön rögtön postaiutalványon kérésére egyéniét 12., kőlért 8., megjelölt 2., utalásért 150 forinttal.
Schlesinger J. S., Ársalát, bankházhoz, Budapest, V., Váci-körút 30. sz., ahol első kézből kaphja a május 22. és 23-ára szóló sorsjegyet a következő szerencseszámokból:
4691-700, 8731-45, 9051, 75, 10941-50, 13126-25, 23028-50, 31038-40, 37426-50, 58076-100, 68201-25, 91276-300.
A következő osztályok árának költségmentes beklédésére postacsekket küld a bank.

A bugyeláris.

Jó ha tele van és rossz, ha semmi sincs benne. A két véglet a bugyelárisnál igazán találkozik, mert egyik majd kiárad a sok pénzről, a másik pedig sovány az iréségtől, mint a hét szük esztendő. De van egy harmadik eset is és ez az, midőn a Hecht-bankháztól vásárolt sorsjegy van benne, mert az ugyan nem lömi meg, de azért van kilátás, hogy a főhúzóknál csak úgy duzzad a sok ezres banktól, ha ott főnyereményt nyerne. Vásdroljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht-bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32. Huzás május 22. és 23. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 korona 50 fillér.

Betörés biztosítás
igénybevételét a nyári utazási idején beállítva nem mulasztja el senki, miután számtalan példa igazolja, hogy a betörés-biztosítás közszükséglettel képez.
Rendkívül előnyös és olcsó díjtétel mellett biztosít lakásokat, áruaktárokat stb. stb.
Felvilágosítások készségesen adtnak.
Mannheimi Biztosító Társaság
VI., Gyár-utca 7. Telefon 23-23.
Helyi ügynökök kerestetnek.

Kölcson
Nagyobb sorsjegyekre az érték 90%-át. Vidéki takarékpénztári részvényekre az érték 60%-át adja.
Hecht Bankház Budapest, Ferenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.
Visszafelezett könyvleges, tevésezerintl részletekben. Ha sorsjegy már zárolban vannak, azokat saját pénztárunko kiváltjuk és a többletet kiadjuk.

MAJÁR
semmiféle kísérlet nem használ próbálja meg a Szapol csász- és közsvény-kenőcsöt. Ára 5 korona utalással. Kapható a „Magyar hír” győgszertárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N

MASZÁLJON KERPEL KÉZFÉNYMÍTŐ FOLYADÉKOT
A KEZET 3 NAP ALATT BARSZONTSIMÁVÁ ÉS MŐFÉMÉRE TESSZI.
1üveg 90 fillér 4üveg rendelésnél franko. KERPEL GYÓGYTÁR BUDAPEST, LIPÓT-KÖRÚT 28.

Nodusin Aranyér-balzsam.
Egyedülálló szar, mely operálás vagy ágétes nélkül tökéletesen és biztosan gyógyítja meg a vak, valamint a nyitott aranyéret. Kórhalázig kipróbálja. Teljesen Ártalmatlan. Elismert levokek szerint szárazak és szárazak teljesen kigyógyított. Törvényesen védve. Kapható a készletén:
Nagy Kálmán győgszertára, Nyíregyházán, továbbá Turók Józsefnél, Budapest, Király-utca és a többi győgszertárakban is. Ára használt alvisszatul együtt 4 kor., bérmentes külföldi postán 5 kor., az ország összes beklédése vagy utánvétel ellenében.

BUTOROK
úgy képzézőrt, mint Pászletfizetésre
leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelű legjutányosabbban
Ehrenreus és Fuchs
testvéreknel,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 3.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Könyvtár
VERSES MŰVEK.
Szerkesztő RADÓ ANTAL
Kiadja Lampel R. (Wodianer F. és Fial) és cs. és kir. udvari könyvkereskedés BUDAPEST, Andrássy-ut 21.
Egy-egy szám ára 30 fill. Képlekért minden könyvkereskedésben.

Ábrányi Emik. Márczusiadók és egyéb költemények. (85 sz.)
Arany János válogatott balladái. Isk. kiad. (11-12. sz.)
— Toldi. Isk. kiadás. (99-70. sz.)
Arany János. Kisbibi. Költőm-nyeiből, szemelvények. Iskolai kiadás (74-75.)
— Toldi estje. Iskolai kiadás. B. A. és C. sz. I. bevezetésével. (57-58. sz.)
— Az első lépés. Jókai brdöge. Isk. kiadás. (101. sz.)
— Szemelvények. Kisbibi. Szerelem-ből. Iskolai kiadás. (102-106.)
Arany János. Katalin. Keveháza. Sz. László füve. Isk. kiadás. (121-122.)
— Buda halála. Iskolai kiadás. Bevezetéssel ellát. Moravcsik G. (147-149. sz.)
— Végzet. Ára postaiutal. Isk. kiadás. Bevezetéssel ellátta Kelemen Béla. (144. sz.)
Balassa Kálmán válogatott költeményei. Kiadja Erdélyi P. (186. sz.)

Berezsnai Dániel válogatott versei. Bevezetéssel. (8. sz.)
Csokonai Fülöp Miklós Dorottya. Négyes. I. és II. bevezetéssel. (10. sz.)
Coppée. A kovácsok strájkja. Fordította Radó Antal. (4.)
Faldai Ferenc. Versel. Bevezette Ferenczi Zoltán. (50.)
Gondonyi. A peleskei nótárius. 70. költeményeiből. Fordította Endrődi Sándor. (182. sz.)
Kalevalából (a). (A Lemminkäinen-énekek). Fordította Vikár Béla. (200. sz.)
Kisfaludy Károly válogatott költeményei. (19. sz.)
Kisfaludy Sándor válogatott regény. (125. sz.)
Kilcsényi Ferenc válogatott versei. (96. sz.)
Korcsavilág költeményei. (A.) (42.)
Lengyel verseiből. Ford. Feicki Sándor. (262. sz.)
Magyar népköltésék Morvay Győző bevezetéssel. (52. sz.)
Magyar népköltésék. Képlek és bevezetéssel ellátta Kovács A. (180. sz.)
Ovidius költeményeiből. Fordította Károlyi P. Aulovics Károly. (192. sz.)
Petőfi Csallai versei. Kiadja Szinyei F. (168. sz.)
— Petőfi Csallai versei. Képlek és bevezetéssel ellátta Vikár Béla. (163. sz.)
— Táj-és életrajzi. Kiadja Vajda Gyula. (171. sz.)
— Élete és költeményei. Kiadja Somogyi Gyula. (210. sz.)
— Az apostol. Kiadja Jakab Odón. (250. sz.)
— Ebből. Bevezetéssel. I. Kiadja Radó Vilmos. (220. sz.)
— Románok. Kiadja Lenkei Jenrik. (265. sz.)
Petőfi Csallai költeményeiből. I. Kiadja Radó Vilmos. (240.)
— Barátság és szerelem. I. Kiadja Ferenczi Zoltán. (250. sz.)
— Barátság és szerelem. II. Kiadja Ferenczi Zoltán. (250. sz.)
— Haza és szabadság. I. Kiadja Radnai Rezső. (280. sz.)
— Haza és szabadság. II. Kiadja Radnai Rezső. (280. sz.)
— Vegyes költeményei. I. Kiadja Balassa J. (181. sz.)
— Vegyes költeményei. II. Kiadja Balassa J. (181. sz.)
Radó Antal. Két olasz költemény. (172. sz.)
Szent István Miklós Versei. (84.)
Tevékenység. Arden Enoch. (60. sz.)
Tündi Sebestény válogatott hírlap-írásai. (145. sz.)
Vergilius Aeneide. I. Ford. Bartók Szabolcs. (110. sz.)
— Radó Antal és Tóth Rezső. (200-201. sz.)
Ugryán H. (202-204. sz.)
III. (202-204. sz.)
Veregyesi Ferenc válogatott költeményei. (106. sz.)
Vidék. Bevezetéssel ellátta Zilinszky Aladár. (110. sz.)
Zrínyi Miklós. Szigeti Vesztalem. (8. sz.)

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Nepzsinház	Magyar színház
Csütörtök	Carmen	Egyéniség	Élet völgye	Kínai mézes-hetek	A drótosító
Péntek	Nines előadás	Közönyit Közönyt	Éljen az élet!	Kínai mézes-hetek	A drótosító
Szombat	Oegin	A három testőr	Nora	Kínai mézes-hetek	A drótosító
d. n. Vasárnap este		Az agglégények	Mici hercegnő		A bajusz
	Varázsvivola	Pogány Gábor	Az élet völgye	Kínai mézes-hetek	A drótosító

Ishias, közsvény, rheuma, csonttörések és ezek utóhatásai ellen biztos gyógyulást nyújtanak

Herkules-fürdő
világírú kén- és só-meleghőforrásai. Felsőleg tartózkodás a délmagyarországi Kárpátok óvodusa helyi levegőjében. — Legnagyobb kényelem. Mérsékelt árak. — Igen értékes fürdőközség. — Kiváló vasuti összeköttetés. — Prospektus ingyen küldés az igazgatósnak.

Minden szó egyszeri beiktatás... nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdéseket május hó 1-től fogva Kerespest-ut 23. sz. alatt (Telefon 54-39) központi irodákban és eredeti nyugalom mellett meg a következőkben lehet feladni:

Breuer nővérek dohányüzlete Teréz-kört 54. szám alatt. Deutch Mikszáns Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker. Fűzfő-utca 4. szám.

Engelmann József gyorsíróiroda IV. ker. Kávin-ter 2. szám.

Franké Pál könyvkereskedése IV. Gróf Cziráky-féle palota, Károlyi-utca 11. sz. (Könyvkereskedés).

Fischer J. D. hirdetői iroda IV. Gerő-utca 1. sz.

Goldberger A. V. hirdetői iroda V. ker. Váci-utca 17. szám.

Goldgruber Mór könyvkereskedése K. ker. Főv. utca 17. szám.

Groszmann József (főny.) és vegyeskereskedése K. ker. Főv. utca 17. szám.

Haasenstein és Vegler hirdetői iroda V. ker. Doroszló-utca 9. szám.

Jambrikovits dohányüzlete Kerespest-ut 60. (Takarék-épület).

Kernberg Rozália könyvüzlete VIII. ker. Múzeum-kört 11.

Leopold Gyula hirdetői iroda VII. Erzsébet-kört 54. 1. em.

Mosse Rudolf hirdetői iroda VIII. ker. Múzeum-kört 11.

Mezei Antal hirdetői iroda IV. ker. Lakk-ut 9. szám.

Nemetsek A. J. ügyvéd-iroda K. ker. Főv. utca 3. szám.

H. Nagel Ottó könyvkereskedése Múzeum-kört 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Rohonczi Hana dohányüzlete VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hirdetői iroda VI. ker. Váci-utca 38. szám.

Selyőm Jakab hirdetői iroda V. kerület, Főv. utca-bazár.

Sopronyi V. dohánygyár VIII. ker. Kerespest-ut 1. szám.

Szántó Mór könyvkereskedése IV. ker. Károlyi-utca 14. szám.

Schwarz József hirdetői iroda V. ker. Marokkói-utca 4. szám.

Schönwald Ferenc dohányüzlete Ferenc-kört 32. szám.

Schödl Gyula dohányüzlete és postagyűjtő V. ker. Lipót-kört 8. szám.

Tanczer Gyula hirdetői iroda V. ker. Soroksári-ter 8. szám.

Tóth Lajos könyvkereskedése II. ker. Főv. utca 2. szám.

Weitzenfeld Jakab hirdetői iroda Károlyi-utca 1.

Sváb Eliz dohányüzlete Nagymező-ut. 12. Minden apróhirdetést, melyet itt este 6 óráig fogadjunk, legkésőbb reggel 6 óráig kell beérkeznie a Budapesti Naplóhoz.

12 frt 1 drb öszezecskékkel vásárolható... Budapest, Múzeum-kört 37. 15264

Marionvásár (Fővár m.) a következő nyári lakások bérbeadását... Budapest, Múzeum-kört 37.

KERESLET. Utiársat keresek Olaszországba, intelligens urival, ki május 20-21-ig 3-4 nőt tartózkodásra az ország felé... Budapest, Múzeum-kört 37.

Fiatalember, ki a magyar és német nyelvvel, ugyazint a magyar és német nyelvvel, magyarul és németül beszél... Budapest, Múzeum-kört 37.

Kártyások, 3 napra szóló futó kártya... Budapest, Múzeum-kört 37.

Ökölveles gyarmekortézőknél az elemi tantárgyakból sikeresen előkészített és oktatni tudó, majmára... Budapest, Múzeum-kört 37.

KINÁLAT. Május 1-től nevelőknek ajánljuk... Budapest, Múzeum-kört 37.

100.000 korona tulajdon-szám alatt... Budapest, Múzeum-kört 37.

Házvezetőnek ajánljuk... Budapest, Múzeum-kört 37.

Nyári lakás Balaton-Álmádn, 2 szoba, konyha és pince... Budapest, Múzeum-kört 37.

Törökállomány 2 szobából... Budapest, Múzeum-kört 37.

Kiadók a nyári időnyre... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton legeszebb helyén... Budapest, Múzeum-kört 37.

Rács-Álmáson akvélvezet lakások... Budapest, Múzeum-kört 37.

Nyári lakások olcsón kaphatók... Budapest, Múzeum-kört 37.

Nyárlók kiadó, 2 szoba + konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balatonra kirándulók megtekinthetik... Budapest, Múzeum-kört 37.

Visszatértek, félhet örökök... Budapest, Múzeum-kört 37.

Lapunk szerkesztőségét és kiadóhivatalát május hó 1-étől Kerespest-ut 23. sz. alá helyezték át.

Szerkesztőségi telefon-szám: 56-12. Nyomatott a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság közfoglalkozásában, Budapest, IX., Orf. ut. 25.

Birkok eladó (Ónópusok) Főv. utca 425. magy. 1775. h. tornászok... Budapest, Múzeum-kört 37.

Rákos-Szent-Mihály a József-utca 82. szám alatt... Budapest, Múzeum-kört 37.

Magánnyomozó Fischer Mór, Budapest 1809 Váci-kört 4.

Főkerítés. Május végén is teljes sikerrel... Budapest, Múzeum-kört 37.

Három szoba és konyhából álló lakás... Budapest, Múzeum-kört 37.

Rákos-Szt.-Mihályon újv. ország forrást... Budapest, Múzeum-kört 37.

Nevelőnőket, francia, angol, német... Budapest, Múzeum-kört 37.

Kiseb-nagyobb nyaralók olcsón kiadó... Budapest, Múzeum-kört 37.

Telek Szt.-Mihályon, 400 négyzetölés... Budapest, Múzeum-kört 37.

Szalongarnitúra, szalonmahagon... Budapest, Múzeum-kört 37.

Pécelen ház az India-telepen... Budapest, Múzeum-kört 37.

Fóthon ház 129 négyzetölés területen... Budapest, Múzeum-kört 37.

Belvárosi bérház a főváros legeszebb... Budapest, Múzeum-kört 37.

Lakás Főv. utca 425. magy. 1775. h. tornászok... Budapest, Múzeum-kört 37.

A nyári időnyre kiadó, 2 szobából... Budapest, Múzeum-kört 37.

3 szoba 2 konyhából álló nyári lakás... Budapest, Múzeum-kört 37.

3 szoba 2 konyhából álló nyári lakás... Budapest, Múzeum-kört 37.

Festék és fűszerkereskedés (néki) vidéki nagyb... Budapest, Múzeum-kört 37.

Dél-Magyarország nagyobb városában... Budapest, Múzeum-kört 37.

Ház Kőbányán a Jászberényi-ut... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.

Balaton-Álmádn kiadó 4 szoba, elszoba, konyha... Budapest, Múzeum-kört 37.